

**Zasady przyznawania dofinansowań w ramach programu „AKTYWNY SAMORZĄD”
w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie – Realizatora programu
w powiecie pleszewskim obowiązujące w 2026 roku**

I. Terminy naboru wniosków

1. Modułu I **od dnia 1 marca 2026 roku do dnia 31 sierpnia 2026 roku**, z zastrzeżeniem wniosków w ramach Obszaru E, gdzie nabór przypada **od dnia 16 lutego 2026 roku do dnia 30 listopada 2026 roku**.

2. Moduł II:

- **od dnia 01 marca 2026 do dnia 31 marca 2026 r.** (dla wniosków dotyczących roku akademickiego 2025/2026),

- **od dnia 01 września 2026 do dnia 10 października 2026r.** (dla wniosków dotyczących roku akademickiego 2026/2027).

3. Moduł III: **od dnia 02 kwietnia 2026 roku do dnia 04 grudnia 2026 roku.**

Wnioski, które wpłyną po terminie wraz z uzasadnieniem uchybienia terminu mogą być przyjęte przez Realizatora i w przypadku przywrócenia terminu złożenia wniosku będą rozpatrywane po rozpatrzeniu wniosków złożonych w terminie, oraz wystarczającej ilości środków PFRON.

Za datę złożenia wniosku uważa się datę jego złożenia za pośrednictwem Systemu Obsługi Wsparcia lub wpłynięcia do siedziby Realizatora, a w przypadku wniosków składanych drogą pocztową, datę stempla pocztowego.

II. Terminy rozpatrywania wniosków:

1. Moduł I

a) wnioski w ramach Modułu I będą oceniane pod kątem formalnym w terminie **10 dni** od daty zakończenia naboru kompletnych wniosków, a pod kątem merytorycznym **do 15 dni** od daty przekazania do oceny merytorycznej,

b) po ocenie wniosku Realizator wpisuje wniosek na listę rankingową,

c) o dofinansowaniu decyduje kolejność na liście rankingowej oraz posiadane środki finansowe z PFRON,

d) wnioski, które nie uzyskały dofinansowania ze względu na niewystarczające środki PFRON, a w ocenie merytorycznej uzyskały 10 pkt. i więcej mogą otrzymać dofinansowanie w danym roku pod warunkiem otrzymania dodatkowych środków finansowych z PFRON,

e) o przyznaniu dofinansowania Realizator informuje Wnioskodawcę w terminie **10 dni** od dnia rozpatrzenia wniosku lub otrzymania środków z PFRON,

f) wyjątek stanowią obszary, gdzie wymagana jest ocena eksperta. W tych przypadkach wnioski zostają w ciągu 10 dni od dnia złożenia poddane ocenie formalnej, a pod kątem merytorycznym do 15 dni od daty przekazania do oceny merytorycznej.

Następnie zostaną przekazane do oceny przez eksperta. Jednakże dofinansowanie będzie możliwe dopiero po wpisaniu wniosku na listę rankingową,

g) Realizator przyjmuje miesięczne cykle realizacji wniosków ocenionych merytorycznie wniosków, stosując podczas zawierania umów dofinansowania zasady programu.

2. Moduł II

a) wnioski w ramach Modułu II nie podlegają ocenie merytorycznej,

b) wnioski w ramach Modułu II będą oceniane w terminie do **30 dni** od dnia zakończenia naboru wniosków. O przyznaniu dofinansowania Realizator informuje wnioskodawcę w terminie **10 dni** od dnia rozpatrzenia wniosku lub otrzymania środków z PFRON.

Realizator programu weryfikuje wnioski pod względem formalnym. Weryfikacji formalnej wniosku dokonuje się na podstawie dokumentów dołączonych przez Wnioskodawcę do wniosku, danych i informacji wynikających z wniosku, posiadanych przez Realizatora i PFRON zasobów oraz ustaleń dokonanych w trakcie weryfikacji wniosku.

3. Moduł III

Realizator maksymalnie do 20 dni roboczych od daty złożenia kompletnego wniosku informuje wnioskodawcę o pozytywnym lub negatywnym rozpatrzeniu wniosku, wraz z uzasadnieniem.

III. Wniosek o dofinansowanie

1. Podstawą decyzji o przyznaniu osobie z niepełnosprawnością dofinansowania jest wniosek o dofinansowanie wraz z załącznikami, które potwierdzają możliwość uczestnictwa w programie. Za kompletny wniosek uważa się wniosek zawierający wszystkie wymagane dane wraz z kompletem wymaganych załączników.

2. Podstawą podjęcia decyzji w sprawie przyznania osobie z niepełnosprawnością dofinansowania są informacje aktualne na dzień złożenia wniosku, z wyjątkiem wniosków wnioskodawców zobowiązanych do uzupełnienia lub korekty danych – w tym przypadku podstawą podjęcia decyzji w sprawie przyznania dofinansowania są informacje aktualne na dzień uzupełnienia wniosku.

3. Z uczestnictwa w programie wyłączeni są wnioskodawcy, którzy po otrzymaniu dofinansowania ze środków PFRON na cele określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w tym również w ramach programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą PFRON, naruszyli warunki umowy (między innymi poprzez nieterminowe lub nienależyte wykonywanie zobowiązań wynikających z umowy) i nie doprowadzili do usunięcia uchybień do dnia złożenia wniosku.

4. W przypadku Zadania 1 w module III wniosek dotyczy jednorazowego dofinansowania na zamianę architektonicznie niedostępnego mieszkania na mieszkanie, znajdujące się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku aż do poziomu zero przed budynkiem, które spełnia indywidualne kryterium dostępności dla Beneficjenta.

5. W przypadku Zadania 2 w module III wniosek dotyczy dofinansowania w roku bieżącym do wynajmu lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego, które spełnia indywidualne kryterium dostępności dla Beneficjenta.

6. Wniosek o dofinansowanie musi zawierać co najmniej następujące dane:

1) Moduł i Zadanie programu, w ramach którego wnioskodawca ubiega się o dofinansowanie;

2) Dane personalne wnioskodawcy i osoby z niepełnosprawnością, której wniosek dotyczy oraz ich nr PESEL, a w przypadku braku nr PESEL - cechy dokumentu potwierdzającego tożsamość;

3) Dane teleadresowe wnioskodawcy i osoby z niepełnosprawnością, której wniosek dotyczy;

4) Stan prawny i rodzaj niepełnosprawności, wynikający z orzeczenia potwierdzającego status osoby z niepełnosprawnością, której wniosek dotyczy;

5) Informacje dotyczące aktywności zawodowej, której wniosek dotyczy;

6) Specyfikację przedmiotu dofinansowania;

7) Wysokość kwoty wnioskowanej.

7. Do wniosku o dofinansowanie w ramach Zadania 1 Moduł III (zakup mieszkania) muszą być dołączone co najmniej następujące załączniki:

1) Kserokopia/skan aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego albo orzeczenia o niepełnosprawności (osoby do 16 roku życia);

2) Kserokopia/skan dokumentu stanowiącego opiekę prawną nad podopiecznym, w przypadku wniosku dotyczącego osoby z niepełnosprawnością reprezentowanej przez opiekuna prawnego;

3) Oświadczenie wraz z dokumentacją fotograficzną o barierach architektonicznych w użytkowanym mieszkaniu i/lub w budynku, uniemożliwiających samodzielne wyjście na zewnątrz na poziom zero;

4) Oświadczenia o dysponowaniu tytułem prawnym do lokalu na mocy prawa własności lub spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu;

5) O ile dotyczy – w sytuacji, gdy orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie równoważne nie jest wydane z tytułu rodzaju dysfunkcji uprawniającej do udziału w programie - zaświadczenie lekarskie (w formie określonej w SOW):

a) Wydane przez lekarza, w tym lekarza POZ i zawierające informację o braku możliwości poruszania się bez użycia wózka inwalidzkiego przez osobę, której dotyczy wniosek,
lub

b) Wydane przez lekarza, w tym lekarza POZ i zawierające informację o dysfunkcji narządu ruchu powodującej problemy w samodzielnym poruszaniu się przez osobę, której dotyczy wniosek,
lub

c) Wydane przez lekarza okulistę i zawierające informację o całkowitym lub prawie całkowitym braku wzroku u osoby, której dotyczy wniosek,
przy czym:

- zaświadczenie powinno być wypełnione czytelnie w języku polskim i wystawione nie wcześniej niż 120 dni przed dniem złożenia wniosku,

- Realizator może zwolnić z obowiązku złożenia zaświadczenia, gdy rodzaj schorzenia/niepełnosprawności ma charakter stały, a dysfunkcja potwierdzająca możliwość uczestnictwa w programie została potwierdzona zaświadczeniem wystawionym w terminie wcześniejszym (lub w innym dokumencie);

6) Oświadczenie o zamieszkiwaniu w lokalu wspólnie osoby z niepełnosprawnością oraz opiekuna prawnego, gdy wniosek dotyczy osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej;

7) Pozostałe, ewentualnie wymagane załączniki, jeśli są niezbędne dla właściwej realizacji programu, określa Realizator.

8. Do wniosku o dofinansowanie w ramach Zadania 2 Moduł III (wynajem mieszkania) muszą być dołączone co najmniej następujące załączniki:

- 1) Kserokopia/skan orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego;
- 2) Kserokopia/skan dokumentu potwierdzającego uzyskanie w okresie 60 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku statusu:
  - a) absolwenta, lub
  - b) osoby opuszczającej rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka, lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą, lub
  - c) warsztat terapii zajęciowej (WTZ);
- 3) Oświadczenie wnioskodawcy, że nie jest właścicielem mieszkania ani nie przysługuje mu spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego w miejscowości realizowania aktywności zawodowej;
- 4) Oświadczenie o poszukiwaniu zatrudnienia lub o podjętym zatrudnieniu.

9. Wnioskodawca może uzupełnić wniosek o brakujące dane lub załączniki w terminie wskazanym przez Realizatora, który w tym celu wyznacza co najmniej 14-dniowy termin (liczony w dniach kalendarzowych).

10. Wnioskodawca może występować przez pełnomocnika, ustanowionego na podstawie pełnomocnictwa poświadczonego notarialnie lub w formie pisemnej zwykłej. Pełnomocnictwo wnioskodawca dołącza do wniosku.

11. Wnioskodawca zobowiązany jest zgłosić bezzwłocznie do Realizatora informacje o wszelkich zmianach, dotyczących danych zawartych we wniosku.

12. W przypadku, gdy wnioskodawca przedstawia do wniosku dokumenty wystawione w języku innym niż język polski, zobowiązany jest do przedłożenia tłumaczenia tych dokumentów na język polski przez tłumacza przysięgłego. Koszty związane z tłumaczeniem tych dokumentów nie są refundowane ze środków PFRON.

13. Wniosek składa się w formie elektronicznej w SOW, tylko w przypadku wykluczenia cyfrowego wnioskodawcy - w formie papierowej. W przypadku wniosków składanych w formie elektronicznej w SOW:

- 1) Formularz wniosku o dofinansowanie wraz z zestawem wymaganych przez PFRON danych i listą załączników, jest określony i dostępny w SOW na witrynie PFRON;
- 2) Formę i zakres dodatkowych informacji wymaganych przez Realizatora do wniosku, o którym mowa w punkcie 1, określa Realizator w sposób przewidziany w SOW;
- 3) Formularz wniosku w formie przewidzianej w SOW lub w formie zawierającej dodatkowe załączniki wymagane do wniosku przez Realizatora, może być umieszczony także na witrynie Realizatora;
- 4) Podstawą podjęcia decyzji w sprawie przyznania osobie z niepełnosprawnością dofinansowania są informacje aktualne na dzień przesłania wniosku do instytucji (przez wnioskodawcę w SOW) z wyjątkiem wniosków wnioskodawców zobowiązanych do uzupełnienia lub korekty danych – w tym przypadku podstawą podjęcia decyzji w sprawie przyznania dofinansowania są informacje aktualne na dzień uzupełnienia wniosku w SOW;
- 5) Realizator może zobowiązać wnioskodawcę do okazania oryginału dokumentu wymaganego do wniosku lub dostarczenia dodatkowych informacji lub załączników, które wnioskodawca musi dołączyć do wniosku przed jego rozpatrzeniem.

14. Wszystkie dokumenty niezbędne do złożenia wniosku wnioskodawca może skanować/ powielać w formie elektronicznej i takie będą rejestrowane w SOW, stanowiąc tym samym podstawę do oceny formalnej i merytorycznej wniosku.

15. Informacje przedstawione we wniosku i w umowie dofinansowania składa się zgodnie ze stanem faktycznym oświadczając, że są podane zgodnie z prawdą.

16. Wniosek i załączniki do wniosku składane w postaci elektronicznej za pomocą SOW, podpisane przy użyciu danych obejmujących imię, nazwisko oraz numer PESEL, są równoważne pod względem skutków prawnych dokumentowi opatrzonemu podpisem własnoręcznym.

17. Potwierdzenie złożenia w postaci elektronicznej wniosku wraz z załącznikami do wniosku, a także inna korespondencja z wnioskodawcą, przesyłana jest w sposób przewidziany w SOW, za pośrednictwem którego nastąpiło złożenie wniosku, a w przypadku braku takiej możliwości - na adres poczty elektronicznej wskazany przez osobę ubiegającą się o dofinansowanie.

18. Dokumenty składane wraz z wnioskiem na formularzach innych niż wskazane jako załączniki wymagane do wniosku, można uznać za wystarczające, jeśli zawierają wszystkie wymagane dane i informacje.

IV. Weryfikacja formalna i merytoryczna wniosków

1. Realizator programu weryfikuje wnioski pod względem formalnym i merytorycznym. Weryfikacji formalnej i merytorycznej wniosku dokonuje się na podstawie dokumentów dołączonych przez wnioskodawcę do wniosku, danych i informacji wynikających z wniosku, posiadanych przez Realizatora i PFRON zasobów oraz ustaleń dokonanych w trakcie weryfikacji wniosku.

2. Weryfikacja formalna wniosku polega na sprawdzeniu przez pracownika Realizatora, czy wnioskodawca lub jego podopieczny spełnia obowiązujące warunki uczestnictwa w programie i ubiegania się w jego ramach o wsparcie. Ocenie formalnej podlega:

- 1) Spełnianie przez wnioskodawcę/podopiecznego wnioskodawcy wszystkich kryteriów uprawniających do złożenia wniosku i uzyskania dofinansowania;
- 2) Dotrzymanie przez wnioskodawcę terminu na złożenie wniosku;
- 3) Zgodność zgłoszonego we wniosku przedmiotu dofinansowania z zasadami wskazanymi w programie;
- 4) Kompletność i poprawność danych zawartych we wniosku, zgodność wniosku oraz wymaganych załączników z wymaganiami Realizatora;
- 5) Wypełnienie wymaganych rubryk we wniosku i załącznikach do wniosku;
- 6) Zgodność reprezentacji wnioskodawcy lub jego podopiecznego.

3. Ocena merytoryczna wniosku przeprowadzana jest w celu wyłonienia wniosków, które mają największe szanse na realizację celów programu i które zmieszczą się w limitach środków finansowych przekazanych przez PFRON na realizację programu.

W przypadku punktowego systemu oceny merytorycznej:

1) Konieczne jest ustalenie przez Realizatora:

zasad funkcjonowania punktowego systemu oceny merytorycznej, poprzez ustalenie własnych preferencji związanych z realizacją celów programowych (kryteriów oceny) i ustanowienie punktacji: dla limitu środków finansowych PFRON albo odrębnie dla każdego zadania, poziomów punktowania (wag – skali preferencji) w ramach każdego z przyjętych przez Realizatora kryteriów oceny, z uwzględnieniem ewentualnych preferencji PFRON;

minimalnego progu (liczba punktów) umożliwiającego bieżącą realizację wniosków (o ile dotyczy); ocenione merytorycznie wnioski szeregowane są na liście rankingowej, według kolejności wynikającej z uzyskanej oceny.

2) Czynności związane z weryfikacją wniosku powinny być rejestrowane w odpowiednich rubrykach formularza wniosku. Zakończenie i efekt tych czynności powinny potwierdzać pieczętki, daty i podpisy właściwych pracowników.

3) Wniosek wnioskodawcy, któremu odmówiono przyznania środków finansowych w wyniku uchybień ze strony Realizatora przy weryfikacji formalnej wniosku, podlega dalszemu rozpatrzeniu.

4) Wnioski wnioskodawców będących pracownikami Realizatora, mogą być zrealizowane tylko w takim przypadku, gdy zgodność oceny formalnej oraz, o ile dotyczy - merytorycznej wniosku, z zasadami przyjętymi przez Realizatora, zostanie potwierdzona przez właściwy terytorialnie Oddział PFRON. Powyższy tryb dotyczy także innych sytuacji budzących wątpliwość co do bezstronności Realizatora. O konieczności zastosowania wskazanego trybu, rozstrzyga Oddział PFRON na podstawie zgłoszenia Realizatora.

4. W przypadku wniosków składanych w formie elektronicznej w SOW:

a) Czynności związane z weryfikacją wniosku, o czym mowa w ust. 4 są rejestrowane w sposób przewidziany w SOW,

b) Nie jest wymagane, aby zakończenie i efekt czynności związanych z weryfikacją wniosku potwierdzać w sposób, o którym mowa w ustępie 4 (pieczętki, daty i podpisy właściwych pracowników).

5. Złożenie we wniosku oświadczenia lub zaświadczenia niezgodnego ze stanem faktycznym eliminuje wniosek z dalszego rozpatrywania.

6. Wnioski złożone w danym roku i pozytywnie zweryfikowane pod względem formalnym, ale nie zrealizowane z powodu braku środków finansowych PFRON są rozpatrywane w kolejnym roku realizacji programu.

V. Tryb realizacji i dopuszczalność wsparcia w Zadaniu nr 1 Moduł III

1. Dofinansowanie dotyczy dopłaty do zamiany architektonicznie niedostępnego mieszkania na mieszkanie, znajdujące się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku aż do poziomu zero przed budynkiem, które spełnia indywidualne kryterium dostępności dla Beneficjenta.

2. Wysokość dofinansowania stanowi różnicę pomiędzy ceną mieszkania nabywanego i sprzedawanego, nie może być jednak większa niż równowartość iloczynu 15 m² i wartości średniego wskaźnika przeliczeniowego kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych, ogłaszanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego w programie „Mieszkanie na Start” na dany kwartał, w którym został złożony wniosek, obowiązującej dla lokalizacji mieszkania nabywanego.

3. Decyzję o przyznaniu lub odmowie przyznania wnioskowanej pomocy podejmuje Realizator, na podstawie przeprowadzonej weryfikacji formalnej i zgodnie z posiadanym doświadczeniem i wiedzą oraz na podstawie zasad określonych w programie i dokumencie dotyczącym kierunków działań programu oraz warunków brzegowych obowiązujących Realizatorów w danym roku.

4. Decyzja w sprawie wysokości dofinansowania jest podejmowana przez Realizatora z uwzględnieniem maksymalnej kwoty dofinansowania obowiązującej na dany kwartał, w którym został złożony wniosek.

5. Umowa dofinansowania zawierana jest po decyzji Realizatora w sprawie przyznania dofinansowania i zabezpieczeniu środków z PFRON.

6. W ciągu 180 dni kalendarzowych od podpisania umowy dofinansowania, Beneficjent przedstawia Realizatorowi umowę sprzedaży mieszkania niedostępnego oraz umowę zakupu mieszkania bez barier lub umowę zamiany tych mieszkań, z których wynika różnica wartości obu mieszkań.

7. Realizator ma prawo podjęcia decyzji o przywróceniu wnioskodawcy terminu, o którym mowa w ustępie 6.

8. Rzeczywiste dofinansowanie i wypłata środków obejmuje wyłącznie dopłatę wynikającą z różnicy wartości mieszkań.

9. Środki udzielonego dofinansowania przekazywane są niezwłocznie na rachunek bankowy Beneficjenta na podstawie zawartej umowy, maksymalnie w ciągu **15 dni** kalendarzowych od udokumentowania Realizatorowi programu różnicy wartości mieszkań, w sposób określony w ustępie 6.

10. Inny niż wskazany w ustępie 9 termin przekazania środków udzielonego dofinansowania Realizator może wyznaczyć lub uzgodnić z Beneficjentem, jeśli z przyczyn niezależnych od Realizatora lub Beneficjenta, nie jest możliwe dochowanie terminu, o którym mowa w PCPR Pleszew w ustępie 9.

11. Wysokość maksymalnej kwoty dofinansowania w jednostkach samorządu terytorialnego będzie opublikowana przez PFRON, z uwzględnieniem:

1) Lokalizacji mieszkania bez barier uzyskanego w wyniku zmiany, przy czym zostanie ustalona na trzech poziomach: miasto wojewódzkie, gminy sąsiadujące z miastem wojewódzkim oraz pozostałe gminy;

2) Aktualnej wartości kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych obowiązującej w danej lokalizacji, ogłaszanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego w programie „Mieszkanie na Start” na dany kwartał.

12. Informacja o wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania publikowana będzie do **7 dni** kalendarzowych od daty rozpoczęcia kwartału, w formie komunikatu na witrynie PFRON.

13. Inne warunki dopuszczalności wsparcia:

1) W przypadku, gdy Beneficjent dokonuje zmiany użytkowanego mieszkania na mieszkanie bez barier, które będzie dzielone z innym Beneficjentem, dopuszczalny jest wspólny dowód księgowy stanowiący podstawę rozliczenia dofinansowania udzielonego każdemu Beneficjentowi, lecz musi on określać wysokość udziału w kosztach zmiany mieszkania, wniesiony przez każdego z nich;

2) W ramach zawartej umowy Beneficjent za zgodą Realizatora, może zmienić lokalizację proponowanego do dofinansowania mieszkania bez barier, co wymaga złożenia wymaganego oświadczenia, iż mieszkanie spełnia indywidualne kryterium dostępności dla Beneficjenta (w formie nowego załącznika nr 2 do umowy dofinansowania); zmiana lokalizacji odbywa się bez zaangażowania dodatkowych środków PFRON.

14. Środki finansowe stanowiące rzeczywisty udział własny Beneficjenta mogą pochodzić z różnych źródeł, jednak nie mogą pochodzić ze środków PFRON.

15. Mieszkanie nie może być zakupione od osób spokrewnionych.

VI. Tryb realizacji i dopuszczalność wsparcia w Zadaniu nr 2 Moduł III

1. Wsparcie dotyczy dofinansowania wynajmu lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego, które spełnia indywidualne kryterium dostępności dla Beneficjenta. Wniosek dotyczy dofinansowania w roku bieżącym, a pomoc jest udzielana maksymalnie do 36 miesięcy, przy czym, aby uzyskać dofinansowanie kolejno w okresie od 13 do 36 miesięcy należy każdorazowo wykazać zatrudnienie.

2. Maksymalna wysokość dofinansowania miesięcznego kosztu wynajęcia lokalu mieszkalnego spełniającego indywidualne kryterium dostępności dla beneficjenta zależy od:

1) Lokalizacji przedmiotu dofinansowania w trzech poziomach zróżnicowania:

a) miasto wojewódzkie,

b) gminy sąsiadujące bezpośrednio z miastem wojewódzkim,

c) pozostałe gminy w danym województwie;

2) Aktualnej wartości średnich wskaźników przeliczeniowych kosztu odtworzenia 1m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych obowiązującej na poszczególnych poziomach terytorialnych, ogłaszanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego w programie „Mieszkanie na Start” na dany kwartał;

3) sposobu poruszania się beneficjenta (zróżnicowanie dla osób poruszających się przy pomocy wózka inwalidzkiego oraz pozostałych osób):

a) dla osoby poruszającej się przy pomocy wózka inwalidzkiego – 38% wartości określonej aktualną wartością średnich wskaźników przeliczeniowych kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych obowiązującej na poszczególnych poziomach terytorialnych, ogłaszanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego w programie „Mieszkanie na Start” na dany kwartał,

b) dla osoby poruszającej się bez pomocy wózka inwalidzkiego – 28% wartości określonej aktualną wartością średnich wskaźników przeliczeniowych kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych obowiązującą na poszczególnych poziomach terytorialnych, ogłaszanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego w programie „Mieszkanie na Start” na dany kwartał.

1. Maksymalna wysokość dofinansowania, o której mowa w ust. 2, jest obliczana według wzoru:

$W1 * K1$ lub $W1 * K2$ lub $W1 * K3$ albo

$W2 * K1$ lub $W2 * K2$ lub $W2 * K3$ gdzie:

W1 – to jest współczynnik wyznaczający wysokość kwoty miesięcznego dofinansowania na poszczególnych poziomach terytorialnych w przypadku osoby poruszającej się przy pomocy wózka inwalidzkiego;

W2 – to jest współczynnik wyznaczający wysokość kwoty miesięcznego dofinansowania na poszczególnych poziomach terytorialnych w przypadku osoby poruszającej się bez pomocy wózka inwalidzkiego;

K1 – to koszt odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych obowiązujący na terenie miasta wojewódzkiego, ogłaszany przez Bank Gospodarstwa Krajowego w programie „Mieszkanie na Start” na dany kwartał;

K2 – to koszt odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych obowiązujący na terenie gmin sąsiadujących z miastem wojewódzkim, ogłaszany przez Bank Gospodarstwa Krajowego w programie „Mieszkanie na Start” na dany kwartał;

K3 – to koszt odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych obowiązujący na terenie pozostałych gmin, nie sąsiadujących z miastem wojewódzkim, ogłaszany przez Bank Gospodarstwa Krajowego w programie „Mieszkanie na Start” na dany kwartał.

2. W ciągu 90 dni kalendarzowych od przekazania informacji o pozytywnym rozpatrzeniu wniosku, Beneficjent przedstawia Realizatorowi umowę najmu mieszkania wraz z oświadczeniem, że wynajmowane mieszkanie spełnia indywidualne kryterium dostępności.

3. Umowa na dofinansowanie najmu mieszkania zawierana jest niezwłocznie po przedstawieniu umowy najmu wraz z oświadczeniem, o którym mowa w ustępie 4.

4. Środki udzielonego dofinansowania przekazywane są na rachunek bankowy Beneficjenta na podstawie zawartej umowy, w terminie do **10 dnia** każdego miesiąca.

5. Wysokość dofinansowania jest wyliczana według danych i informacji obowiązujących na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie.

6. Informacja o wysokości miesięcznej maksymalnej kwoty dofinansowania dostępnej w jednostkach samorządu terytorialnego, publikowana będzie do 7 dni kalendarzowych od daty rozpoczęcia kwartału, w formie komunikatu na witrynie PFRON.

7. Inne warunki dopuszczalności wsparcia:

1) W przypadku, gdy Beneficjent wynajmuje mieszkanie wspólnie z innym

Beneficjentem/innymi Beneficjentami, dopuszczalny jest wspólny dowód księgowy stanowiący podstawę rozliczenia dofinansowania udzielonego każdemu Beneficjentowi, lecz musi on określać wysokość udziału w kosztach wynajmu wnoszony przez każdego z nich,

2) W ramach zawartej umowy Beneficjent za zgodą Realizatora, z którym została zawarta umowa, może zmienić lokalizację wynajmowanego mieszkania, co wymaga złożenia nowej umowy najmu mieszkania oraz wymaganego oświadczenia, iż mieszkanie to spełnia kryterium dostępności dla Beneficjenta (w formie określonej w załączniku nr 2 do umowy dofinansowania); zmiana lokalizacji odbywa się bez zaangażowania dodatkowych środków PFRON,

3) Beneficjent faktycznie zamieszkuje w przedmiocie dofinansowania.

8. Środki finansowe stanowiące rzeczywisty udział własny Beneficjenta mogą pochodzić z różnych źródeł, jednak nie mogą pochodzić ze środków PFRON.

9. W okresie od 1 do 12 miesięcy objętego dofinansowaniem beneficjent nie jest zobowiązany do informowania Realizatora o zmianie lub utracie zatrudnienia.

10. Warunkiem udzielenia dofinansowania od 13 miesiąca jest złożenie oświadczenia o zatrudnieniu beneficjenta, przy czym dofinansowanie ma charakter degresywny i wynosi:

1) od 1 do 12 miesiąca – 100% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 100% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego;

2) od 13 do 24 miesiąca – 70% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 70% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego;

3) od 25 do 36 miesiąca – 40% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 40% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego.

11. W Zadaniu 2 nie mogą ze wsparcia powtórnie skorzystać osoby, które otrzymywały wsparcie w programie “S-A-M!” Mieszkanie dla absolwenta.

12. Mieszkanie nie może być wynajmowane od osób spokrewnionych.

VII. Koszty dojazdu na spotkanie z ekspertem PFRON lub PCPR

1. Realizator zwraca Wnioskodawcy koszty przejazdu do kwot równych (zaokrąglonych do pełnej złotówki):

a) cenie biletu za przejazd kolejowy wykonywany przez uprawnionego przewoźnika w drugiej klasie pociągu osobowego, uwzględniającej posiadane uprawnienia Wnioskodawcy do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, bez względu na tytuł tych uprawnień,

b) cenie biletu za przejazd w autobusowej komunikacji zwykłej przewoźnika wykonującego regularne przewozy osób, uwzględniającej posiadane uprawnienia Wnioskodawcy do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, bez względu na tytuł tych uprawnień - jeżeli brak jest połączenia kolejowego, o którym mowa w lit. a, albo gdy przejazd autobusem jest droższy,

c) na wniosek adresata programu Realizator może wyrazić zgodę na zwrot kosztów za przejazd uzgodnionym środkiem transportu.

2. Zgoda na dojazd do eksperta PFRON lub PCPR samochodem powinna być uzyskana przed wyjazdem adresata programu,

3. Rozliczenie kosztów dojazdu następuje po złożeniu stosownego oświadczenia przez Wnioskodawcę. Maksymalny koszt wynagrodzenia za jedną opinię eksperta Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wynosi:

a) w przypadku pierwszej wizyty - 476 zł brutto,

b) w przypadku kolejnej wizyty - 298 zł brutto.

4. Koszt dojazdu Wnioskodawcy na wizytę do eksperta PFRON w przypadku negatywnej opinii eksperta PFRON jest refundowany na podstawie przedłożonych przez Wnioskodawcę dowodów poniesienia kosztu. Zwrot środków nie wymaga zawarcia umowy dofinansowania.

VIII. Rozliczenie

1. Sposób rozliczeń w ramach poszczególnych obszarów i zadań ujęty jest w szczegółowej umowie zawartej pomiędzy Realizatorem a adresatem programu.

IX. Cele programu

1. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo Beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji i do mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności.

2. Cele szczegółowe programu:

a) przygotowanie Beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu, słuchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego,

b) przygotowanie Beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych,

c) umożliwianie Beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie,

d) poprawa szans Beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji,

e) zwiększenie niezależności oraz szans na aktywizację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami poprzez poprawę dostępności do wentylacji domowej pod koncentrator tleny lub respiratorem,

f) zwiększenie niezależności Beneficjentów programu poprzez zapewnienie mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych.

3. Ewaluację programu można przeprowadzić na reprezentatywnej próbie losowej przy użyciu uznanych w nauce metod ewaluacji, odrębnie dla każdego obszaru.

X. Struktura i Adresaci programu

1. Warunki uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w programie w Module I:

a) Obszar A - likwidacja bariery transportowej:

Zadanie 1: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania samochodu adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności:

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia orzeczenie o niepełnosprawności,

- wiek do lat 18 lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,

- dysfunkcja narządu ruchu,

Zadanie 2: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności,

- wiek aktywności zawodowej,

- dysfunkcja narządu ruchu,

Zadanie 3: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności,

- wiek aktywności zawodowej,

- dysfunkcja narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,

Zadanie 4: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania samochodu

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności,

- wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,

- dysfunkcja narządu słuchu.

b) Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

Zadanie 1: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania

- znaczny stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia orzeczenie o niepełnosprawności,

- wiek do lat 18 lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,

- dysfunkcja obu kończyn górnych lub narządu wzroku,

Zadanie 2: dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania

- pomoc udzielona w ramach Obszaru B,

Zadanie 3: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania

-umiarkowany stopień niepełnosprawności,

- dysfunkcja narządu wzroku,
- wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,

Zadanie 4: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia orzeczenie o niepełnosprawności,
- dysfunkcja narządu słuchu,
- trudności w komunikowaniu się za pomocą mowy,
- wiek do lat 18 lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,

Zadanie nr 5: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego

- pomoc udzielona w Zadaniu: 1, 3 lub 4,
- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia orzeczenie o niepełnosprawności.

c) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

Zadanie 1: pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym

- znaczny stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia,
- orzeczenie o niepełnosprawności,
- zatrudnienie lub nauka lub potwierdzone opinią eksperta PFRON rokowania uzyskania zdolności do pracy albo do podjęcia nauki w wyniku wsparcia udzielonego w programie,
- wiek do lat 18 lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,
- dysfunkcje uniemożliwiające samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym.

Zadanie 2: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia
- orzeczenie o niepełnosprawności,

Zadanie 3: pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości

- stopień niepełnosprawności,
- wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,
- potwierdzona opinią eksperta PFRON stabilność procesu chorobowego,
- potwierdzone opinią eksperta PFRON rokowania uzyskania zdolności do pracy w wyniku wsparcia udzielonego w programie,

Zadanie 4: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości)

- stopień niepełnosprawności,
- wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,
- potwierdzona opinią eksperta PFRON stabilność procesu chorobowego,
- potwierdzone opinią eksperta PFRON rokowania uzyskania zdolności do pracy w wyniku wsparcia udzielonego w programie,

Zadanie 5: pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego

- znaczny stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia orzeczenie o niepełnosprawności,
- wiek do lat 18 lub wiek aktywności zawodowej lub zatrudnienie,
- dysfunkcja narządu ruchu powodująca problemy w samodzielnym przemieszczaniu się,
- zgoda lekarza specjalisty na użytkowanie skutera o napędzie elektrycznym lub wózka ręcznego z oprzyrządowaniem elektrycznym,

Zadanie 6: pomoc w zakupie manualnego wózka multipozycyjnego lub jego niezbędnego wyposażenia

- stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia - orzeczenie o niepełnosprawności,
- niepełnosprawność sprzężona, tj. co najmniej dwie przyczyny wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia o niepełnosprawności,
- konieczność stałego korzystania z ręcznego wózka inwalidzkiego dopasowanego do potrzeb wynikających z ograniczeń w pozycji siedzącej, co powoduje konieczność korzystania z manualnego wózka multipozycyjnego,
- wiek - od rozpoczęcia edukacji przedszkolno-szkolnej do 18 roku życia lub wiek aktywności zawodowej,
- pozytywna opinia eksperta PFRON co do funkcjonalnego dostosowania wózka do indywidualnych potrzeb i aktywności jego użytkownika.

d) Obszar D: pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej:

- znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności,
- aktywność zawodowa,
- pełnienie roli przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego dziecka.

e) Obszar E- pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej

- stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia orzeczenie o niepełnosprawności,
- korzystanie z koncentratora tlenu lub respiratora w warunkach domowych w ramach świadczenia udzielanego przez ośrodek domowego leczenia tlenem lub ośrodek wentylacji domowej.

2. Warunki uczestnictwa osoby z niepełnosprawnością w programie w Module II:

- stopień niepełnosprawności,
- nauka w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium lub przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

3. Warunki uczestnictwa osoby z niepełnosprawnością w programie w Module III:

1) Zadanie 1:

- znaczny stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia – orzeczenie o niepełnosprawności oraz dysfunkcja narządu ruchu uniemożliwiająca poruszanie się bez użycia wózka lub powodująca problemy w samodzielnym poruszaniu się w użytkowanym mieszkaniu lub wyjście z budynku,

lub:

znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności lub w przypadku osób do 16 roku życia
- orzeczenie o niepełnosprawności oraz dysfunkcja narządu wzroku (całkowity lub prawie całkowity brak wzroku),

-dokumentacja fotograficzna o barierach architektonicznych w mieszkaniu i/lub w budynku, w tym uniemożliwiających samodzielne wyjście na zewnątrz na poziom zero,

-dysponowanie tytułem prawnym do lokalu na mocy prawa własności lub spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.

2) Zadanie 2:

-znaczny stopień niepełnosprawności, a w przypadku osób z niepełnosprawnością narządu słuchu lub wzroku - umiarkowany stopień niepełnosprawności,

-status absolwenta szkoły podstawowej, ponadpodstawowej (wszystkich typów szkół) lub szkoły wyższej uzyskany w okresie **60 miesięcy** poprzedzających datę złożenia wniosku, lub osoba opuszczająca rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub osoba opuszczająca warsztat terapii zajęciowej,

-pełna zdolność do czynności prawnych,

-brak własnego, samodzielnego mieszkania w miejscowości realizowanej aktywności,

-przedstawienie umowy wynajęcia mieszkania spełniającego kryteria dostępności dla Beneficjenta,

-zatrudnienie lub poszukiwanie pracy (także w trakcie trwania dofinansowania).

4. Warunki wykluczające uczestnictwo w programie:

a) w Modułach I-III– wymagalne zobowiązania wobec PFRON lub wobec realizatora programu,

b) w Module II – przerwa w nauce.

5. Częstotliwość udzielania pomocy w ramach Modułu I i III:

1) Moduł I Obszar A1, i Obszar C – Zadania: 1 i 3 oraz 5 i 6- ponowna pomoc może być udzielona po upływie 3 lat, licząc od początku roku następującego po roku, w którym udzielono pomocy,

2) Moduł I Obszar C – Zadania 2 i 4 oraz Obszar B Zadanie 5 – ponowna pomoc może być udzielona po zakończeniu okresu gwarancji na przedmiot/usługę wcześniej dofinansowaną,

3) Moduł I Obszar B, z wyłączeniem Zadania 5 – ponowna pomoc może być udzielona po upływie 5 lat, licząc od początku roku następującego po roku, w którym udzielono pomocy,

4) Moduł III Zadanie 1 – pomoc jest jednorazowa,

5) Moduł III Zadanie 2 – pomoc jest udzielana w okresie 36 miesięcy, przy czym każdorazowo po upływie 12 miesięcy dofinansowania, warunkiem udzielenia dalszej pomocy i zawarcia umowy dofinansowania jest wykazanie zatrudnienia przez beneficjenta, przy czym dofinansowanie ma charakter degresywny i wynosi:

a) od 1 do 12 miesięcy – 100% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 100% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego,

b) od 13 do 24 miesięcy – 70% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 70% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego,

c) od 25 do 36 miesiąca – 40% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 40% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego.

6. PCPR Pleszew może podjąć decyzję o przyznaniu dofinansowania z pominięciem okresów, o których mowa w ust. 5 pkt 1-3, wobec wnioskodawców, którzy wskutek:

- a) pogorszenia stanu zdrowia lub zmian w stanie fizycznym nie mogą korzystać z posiadanego, uprzednio dofinansowanego ze środków PFRON przedmiotu dofinansowania,
- b) zdarzeń losowych utracili przedmiot dofinansowania ze środków PFRON, albo uległ on zniszczeniu w stopniu uniemożliwiającym użytkowanie i naprawę.

X. Wysokość dofinansowania

1. Maksymalna kwota dofinansowania, w tym refundacji w ramach Modułu I wynosi w przypadku:

1) Obszaru A:

- a) w Zadaniu 1 – **73 500,00 zł**,
- b) w Zadaniu 2 lub 3 – **6 322 zł**, w tym:
  - dla kosztów kursu i egzaminów kategorii B – **3 200,00 zł**,
  - dla kosztów kursu i egzaminów pozostałych kategorii – **4 820,00 zł**,
  - dla pozostałych kosztów uzyskania prawa jazdy w przypadku kursu poza miejscowością zamieszkania wnioskodawcy (koszty związane z zakwaterowaniem, wyżywieniem i dojazdem w okresie trwania kursu) – **924,00 zł**,
  - dla kosztów usług tłumacza migowego – **578,00 zł**,
- c) w Zadaniu 4 – **4 620,00 zł**.

2) Obszaru B:

- a) w Zadaniu 1:
  - dla osoby niewidomej – **10 500,00 zł**, oraz **17 325,00 zł** na urządzenia brajlowskie (łącznie **27 825,00 zł**),
  - dla pozostałych adresatów w zadaniu – **10 500,00 zł**,
- b) w Zadaniu 2:
  - dla osoby głuchoniewidomej – **4 620,00 zł**,
  - dla osoby z dysfunkcją narządu słuchu – **3 465,00 zł**,
  - dla pozostałych adresatów obszaru – **2 310,00 zł**,

z możliwością zwiększenia kwoty dofinansowania w indywidualnych przypadkach, maksymalnie o 100%, wyłącznie w przypadku, gdy poziom dysfunkcji narządu wzroku lub słuchu wymaga zwiększenia liczby godzin szkolenia,
- c) w Zadaniu 3 – **10 500,00 zł**,
- d) w Zadaniu 4 – **6 300,00 zł**,
- e) w Zadaniu 5 – **1 733,00 zł**.

3) Obszaru C:

- a) w Zadaniu 1 – **18 480,00 zł**, z możliwością zwiększenia kwoty dofinansowania do kwoty rekomendowanej przez eksperta PFRON, jednak nie więcej niż **28 875,00 zł**,
- b) w Zadaniu 2 – **4 043,00 zł**, z czego na zakup jednego akumulatora nie więcej niż **1 155,00 zł**,
- c) w Zadaniu 3 dla protezy na III poziomie jakości, przy amputacji:
  - w zakresie ręki – **13 200,00 zł**,

- przedramienia – **28 600,00 zł**,
- ramienia lub wyluszczeniu w stawie barkowym – **33 000,00 zł**,
- na poziomie stopy lub podudzia – **19 800,00 zł**,
- na wysokości uda (także przez staw kolanowy) – **27 500,00 zł**,
- uda lub wyluszczeniu w stawie biodrowym – **33 000,00 zł**,

z możliwością zwiększenia w wyjątkowych przypadkach kwoty dofinansowania przez realizatora programu do kwoty rekomendowanej przez eksperta PFRON i wyłącznie wtedy, gdy celowość zwiększenia jakości protezy do poziomu IV (dla zdolności do pracy wnioskodawcy), zostanie zarekomendowana przez eksperta PFRON, jednak nie więcej niż do trzykrotności kwot wskazanych powyżej,

d) w Zadaniu 4 – do 30% kwot, o których mowa w literze c), tj. w przypadku amputacji:

- w zakresie ręki – **3 960,00 zł**,
- przedramienia – **8 580,00 zł**,
- ramienia lub wyluszczeniu w stawie barkowym – **9 900,00 zł**,
- na poziomie stopy lub podudzia – **5 940,00 zł**,
- na wysokości uda (także przez staw kolanowy) – **8 250,00 zł**,
- uda lub wyluszczeniu w stawie biodrowym – **9 900,00 zł**,

e) w Zadaniu 1, 3 i 4 dla refundacji kosztów dojazdu beneficjenta programu na spotkanie z ekspertem PFRON lub kosztów dojazdu eksperta PFRON na spotkanie z beneficjentem programu – w zależności od poniesionych kosztów, nie więcej niż **231,00 zł**,

f) w Zadaniu 5 – **8 663,00 zł**,

g) w Zadaniu 6- łącznie **22 000,00 zł**, w tym na zakup:

- manualnego wózka multipozycyjnego- **10 000,00 zł**,

lub

- wyposażenia manualnego wózka multipozycyjnego- **12 000,00 zł**

przy czym, jeśli osoba z niepełnosprawnością w teście TCT uzyskała:

- 0-25 punktów- dofinansowanie może wynosić do 100% maksymalnej kwoty dofinansowania,
- 26-50 punktów- dofinansowanie może wynosić do 80% maksymalnej kwoty dofinansowania,
- 51-75 punktów- dofinansowanie może wynosić do 60% maksymalnej kwoty dofinansowania,
- 76-100 punktów- dofinansowanie może wynosić do 40% maksymalnej kwoty dofinansowania

4) Obszaru D – 347,00 zł miesięcznie – tytułem kosztów opieki nad jedną (każdą) osobą zależną.

5) Obszaru E – 100 zł miesięcznie w formie dodatku na pokrycie kosztów opłaty za energię elektryczną w związku z użytkowaniem koncentratora tlenu lub respiratora.

2. W ramach modułu II kwota dofinansowania kosztów nauki, dotyczących semestru/półrocza objętego dofinansowaniem, wynosi w przypadku:

1) dodatku na pokrycie kosztów kształcenia:

- a) do **1 155,00 zł** dla wnioskodawców pobierających naukę w szkole policealnej lub kolegium,
- b) do **1 733,00 zł** dla pozostałych wnioskodawców.

2) dodatku na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego – do **4 620,00 zł**.

3) opłaty za naukę (czesne) – równowartość kosztów czesnego w ramach jednej, aktualnie realizowanej formy kształcenia na poziomie wyższym (na jednym kierunku) - niezależnie od daty poniesienia kosztów, przy czym dofinansowanie powyżej kwoty **4 620,00 zł**

jest możliwe wyłącznie w przypadku, gdy wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu wnioskodawcy nie przekracza kwoty **764,00 zł (netto)** na osobę.

3. Decyzja w sprawie wyrażenia zgody: na zwiększenie kwoty dofinansowania ponad kwoty wskazane w ustępie 1 punkty: 1-3 stosownie do uzasadnionych potrzeb, lub na zwiększenie kwoty dofinansowania kosztów opłaty za naukę (czesne) dla wnioskodawcy, którego przeciętny miesięczny dochód przekracza kwotę, o której mowa w ustępie 2 punkt 3 lub zwiększenia kwoty dofinansowania dodatku na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego lub zmniejszenia albo zwolnienia z wymaganego wkładu finansowego wnioskodawcy w Obszarze C, o którym mowa w ustępie 15, może być podjęta przez Pełnomocników Zarządu w Oddziale Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, na podstawie wystąpienia i pozytywnej opinii właściwego realizatora programu. W opinii tej realizator programu wskazuje w szczególności:

1) proponowaną wysokość dofinansowania,

2) uzasadnienie proponowanej decyzji, w tym:

a) dotyczące wysokości dofinansowania, przede wszystkim ze względu na specyficzne potrzeby dotyczące technologii wspomagającej lub aktywność zawodową i społeczną potencjalnego beneficjenta albo atrakcyjność kierunku nauki wybranego przez wnioskodawcę na otwartym rynku pracy - w module II,

b) wskazanie innych okoliczności zasługujących na indywidualne rozpatrzenie sprawy (na podstawie informacji przekazanych przez wnioskodawcę),

c) w Obszarze C – okoliczności związane z sytuacją finansową, która uniemożliwia wniesienie przez wnioskodawcę udziału własnego finansowego w zakupie w wymaganej wysokości;

3) wysokość limitu środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w dyspozycji realizatora programu na dofinansowania (na dzień sporządzenia opinii) wraz z informacją, czy decyzja wymaga zwiększenia tego limitu,

4) wykaz analizowanych dokumentów stanowiących podstawę wydanej opinii, przy czym przy podejmowaniu decyzji dotyczącej zwiększenia kwoty dofinansowania w ramach Obszaru B, Pełnomocnicy Zarządu w Oddziale Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mogą korzystać z rekomendacji Ośrodka Wsparcia i Testów (OWiT).

4. W przypadku, gdy wnioskodawca w module II pobiera naukę w ramach dwóch i więcej form kształcenia na poziomie wyższym (kierunków studiów), kwota dofinansowania opłaty za naukę (czesne) może być zwiększona o równowartość połowy kosztów czesnego na kolejnym/ kolejnych kierunkach nauki, przy czym dofinansowanie powyżej kwoty **2 310,00 zł** jest możliwe wyłącznie w przypadku, gdy wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu wnioskodawcy nie przekracza kwoty **764,00 zł (netto)** na osobę. Wymagany udział własny w kosztach opłaty za naukę (czesne) na drugim i kolejnych kierunkach wynosi co najmniej 50% kosztów opłaty, z zastrzeżeniem ust. 14 pkt 2 lit. b.

5. Dodatek na pokrycie kosztów kształcenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 może być zwiększony, nie więcej niż o:

a) **809,00 zł** - w przypadku, gdy wnioskodawca ponosi dodatkowe koszty na bariery w komunikowaniu się (osoby niewidome) i/lub na bariery w poruszaniu się, gdzie jedyną formą poruszania się jest wózek inwalidzki,

b) **578,00 zł** - w przypadku, gdy wnioskodawca ponosi koszty z tytułu pobierania nauki poza miejscem zamieszkania,

- c) **347,00 zł** – w przypadku, gdy wnioskodawca posiada aktualną (ważną) Kartę Dużej Rodziny;
- d) **347,00 zł** – w przypadku, gdy wnioskodawca pobiera naukę jednocześnie na dwóch kierunkach studiów/nauki (przyznanie tej kwoty oznacza dofinansowanie kosztów nauki/udzielenie pomocy także na drugim kierunku),
- e) **231,00 zł** – w przypadku, gdy wnioskodawca studiuje w przyspieszonym trybie,
- f) **347,00 zł** – w przypadku, gdy wnioskodawcą jest osobą poszkodowaną w 2025 lub w 2026 roku w wyniku działania żywiołu lub innych zdarzeń losowych,
- g) **347,00 zł** – w przypadku, gdy wnioskodawca korzysta z usług tłumacza języka migowego,
- h) **924,00 zł** – w przypadku, gdy wnioskodawca posiada podpis elektroniczny/Profil Zaufany na platformie e PUAP i złoży wniosek o dofinansowanie w formie elektronicznej w dedykowanym systemie przygotowanym przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przy czym możliwość ta dotyczy tylko tych wnioskodawców, którzy skorzystają z tego zwiększenia po raz pierwszy (wsparcie jest jednorazowe),
- i) **578,00 zł** – w przypadku, gdy wnioskodawca w poprzednim semestrze pobierał lub aktualnie pobiera naukę w formie zdalnej, w tym w systemie hybrydowym.

6. Dodatek na pokrycie kosztów kształcenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 i ust. 5 nie przysługuje w przypadku, gdy wnioskodawca zmieniając kierunek lub szkołę/uczelnę w trakcie pobierania nauki (nie ukończywszy jej), ponownie pobiera naukę na poziomie (semestr/półroczu) objętym uprzednio dofinansowaniem ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach programu.

7. Pomoc w module II w formie dodatku na pokrycie kosztów kształcenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 i ust. 5, ma charakter progresywny i motywacyjny. Wysokość dodatku dla każdego wnioskodawcy jest uzależniona od jego postępów w nauce i wynosi:

- a) **do 50%** wyliczonej dla wnioskodawcy maksymalnej kwoty dodatku w przypadku pobierania nauki na pierwszym roku nauki w ramach wszystkich form edukacji na poziomie wyższym, w przypadku form kształcenia trwających jeden rok – **do 75%** wyliczonej dla wnioskodawcy maksymalnej kwoty dodatku,
- b) **do 75%** wyliczonej dla wnioskodawcy maksymalnej kwoty dodatku w przypadku pobierania nauki na kolejnym, drugim roku edukacji w ramach wszystkich form edukacji na poziomie wyższym,
- c) **do 100%** wyliczonej dla wnioskodawcy maksymalnej kwoty dodatku w przypadku pobierania nauki w kolejnych latach (od trzeciego roku) danej formy edukacji na poziomie wyższym,

przy czym studenci studiów II stopnia i doktoranci szkół doktorskich oraz uczestnicy studiów doktoranckich mogą otrzymać dodatek w kwocie maksymalnej na każdym etapie nauki.

8. Przekazanie dofinansowania kosztów opłaty za naukę (czesne) oraz dodatku na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego następuje po zawarciu umowy dofinansowania.

9. Przekazanie dodatku na pokrycie kosztów kształcenia następuje po zawarciu umowy dofinansowania i przekazaniu Realizatorowi programu informacji o zaliczeniu przez wnioskodawcę semestru/półroczu objętego dofinansowaniem lub po złożeniu zaświadczenia ze szkoły/uczelni, że wnioskodawca uczęszczał na zajęcia, objęte planem/programem studiów/nauki. Zwiększenie dodatku, o którym mowa w ust. 5 pkt 8 nie zostanie naliczone i przekazane, jeśli wniosek nie został złożony w formie elektronicznej w dedykowanym

systemie przygotowanym przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. (brak podpisu elektronicznego/Profilu Zaufanego na platformie ePUAP).

10. Wnioskodawca, który w okresie objętym dofinansowaniem z Modułu II, z przyczyn innych niż niezależnych od niego np. stan zdrowia - nie uczęszczał na zajęcia objęte planem/ programem studiów/nauki, a w przypadku przewodu doktorskiego nie realizował przewodu doktorskiego zgodnie z przyjętym harmonogramem, zobowiązany jest do zwrotu kwoty dofinansowania kosztów nauki w tym semestrze/półroczu.

11. Dopuszczalność udzielania pomocy w ramach Modułu II:

1) Każdy wnioskodawca może uzyskać w Module II pomoc ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych łącznie maksymalnie w ramach **20 (dwudziestu) semestrów/półroczy** różnych form kształcenia na poziomie wyższym, z uwzględnieniem pkt. 2 i pkt. 7,

2) Wnioskodawcy, którzy do dnia złożenia wniosku uzyskali pomoc ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach większej liczby semestrów/półroczy, niż wskazana w pkt. 1, mogą uzyskać pomoc w ramach programu – do czasu ukończenia rozpoczętych form kształcenia na poziomie wyższym, jeśli są one realizowane zgodnie z planem/programem studiów i zostały rozpoczęte, gdy limit, o którym mowa w punkcie 1 nie został przekroczony,

3) Decyzja o dofinansowaniu kosztów nauki w przypadku ponownego wsparcia wcześniej dofinansowanego już semestru/półrocza/roku szkolnego lub akademickiego (bez pomyślnego zakończenia danego etapu nauki lub szkoły/uczelni tj. bez pozytywnego zaliczenia semestru/półrocza/roku szkolnego lub akademickiego objętego dofinansowaniem) należy do kompetencji realizatora programu, z zastrzeżeniem punktu 4, przy czym spowolnienie toku studiów / nauki nie jest traktowane jako powtarzanie semestru,

4) Wypłata dofinansowania w sytuacji, o której mowa w pkt. 3, jest dozwolona w ramach dopuszczalnej, łącznej liczby semestrów/ półroczy, o której mowa w pkt. 1 - z zastrzeżeniem, iż może to nastąpić nie więcej niż dwa razy w ciągu trwania nauki w ramach danej formy kształcenia na poziomie wyższym (szkoła policealna, kolegium, studia I stopnia, studia II stopnia, studia III stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe, szkoła doktorska, przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi) i tylko jeżeli powtarzanie semestru/półrocza/roku szkolnego lub akademickiego przez wnioskodawcę następuje z przyczyn od niego niezależnych (np. stan zdrowia, likwidacja/zamknięcie kierunku),

5) Wnioskodawca, który w okresie objętym dofinansowaniem przekroczy limit, o którym mowa w pkt. 4 (po raz trzeci nie zalicza semestru/półrocza), zobowiązany jest do zwrotu kwoty dofinansowania kosztów nauki w tym semestrze/półroczu i do czasu ukończenia nauki na rozpoczętym poziomie, nie może korzystać z pomocy w Module II, z uwzględnieniem pkt.6,

6) Na pisemny wniosek realizatora programu, decyzję o wyrażeniu zgody na ponowne dofinansowanie kosztów nauki w przypadku wnioskodawcy, który ze względu na stan zdrowia po raz trzeci nie zalicza semestru/półrocza objętego dofinansowaniem w ramach danej formy kształcenia na poziomie wyższym, podejmują Pełnomocnicy Zarządu w Biurze Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych; w przypadku podjęcia decyzji, zwrot kwoty dofinansowania kosztów nauki, o którym mowa w pkt 5 - nie ma zastosowania,

7) Limit, o którym mowa w pkt 1, nie dotyczy osób ubiegających się o dofinansowanie kosztów nauki w ramach szkoły doktorskiej, studiów III stopnia, a także osób zamierzających otworzyć przewód doktorski poza studiami doktoranckimi III stopnia i uczestników seminarium doktoranckiego, co oznacza, że mogą uzyskać dofinansowanie do tych form edukacji pomimo, że limit ten został już osiągnięty,

8) Decyzja w sprawie wyrażenia zgody na udział w programie wnioskodawcy, który przekroczył limit, o którym mowa w pkt1, ale nie pobiera nauki w formach edukacji na poziomie wyższym wymienionych w pkt 7, może być podjęta przez Pełnomocników Zarządu w Oddziale PFRON, na podstawie wystąpienia i pozytywnej opinii właściwego realizatora programu. W opinii tej realizator programu wskazuje w szczególności:

a) uzasadnienie proponowanej decyzji w odniesieniu do sytuacji wnioskodawcy na rynku pracy,

b) okres trwania nauki,

c) wysokość limitu środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w dyspozycji realizatora programu na dofinansowania w Module II (na dzień sporządzenia opinii) wraz z informacją, czy decyzja wymaga zwiększenia tego limitu,

d) wykaz analizowanych dokumentów stanowiących podstawę wydanej opinii, przy czym decyzja pozytywna w sprawie wyrażenia zgody na udział wnioskodawcy w programie obejmuje cały okres trwania rozpoczynanej nauki,

9) w przypadku osób, które mają wszczyty przewód doktorski lub są uczestnikami seminarium doktoranckiego lub innej formy uzyskania doktoratu eksternistycznego, a nie są doktorantami szkoły doktorskiej lub uczestnikami studiów doktoranckich przysługuje wyłącznie dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego.

12. Zasady wyliczania maksymalnej kwoty dofinansowania w Module III, w tym refundacji oraz warunki dopuszczalności udzielania pomocy są wskazane w dokumencie pod nazwą: Zasady dotyczące wyboru, dofinansowania i rozliczania wniosków o dofinansowanie w ramach Modułu III programu „Aktywny samorząd”.

13. Decyzję o wysokości pomocy w Module I i II dla wnioskodawcy podejmuje realizator programu, który ustala własne sposoby różnicowania wysokości dofinansowania, z uwzględnieniem zasad wskazanych w dokumencie pod nazwą: Zasady dotyczące wyboru, dofinansowania i rozliczania wniosków o dofinansowanie w ramach Modułu I i II programu „Aktywny samorząd”.

14. Udział własny wnioskodawcy jest wymagany w poniższych zadaniach:

1) w Module I wynosi co najmniej 10% ceny brutto zakupu/usługi, przy czym w ramach Obszaru B Zadanie 2, Obszaru C Zadanie 2 i Obszaru E – nie jest wymagany,

2) w Module II - w zakresie kosztów czesnego:

a) 10% wartości czesnego – w przypadku przyznania dofinansowania, o którym mowa w ust. 10 pkt. 3 dla zatrudnionych beneficjentów programu, którzy korzystają z pomocy w ramach jednej formy kształcenia na poziomie wyższym (na jednym kierunku),

b) 60% wartości czesnego – w przypadku przyznania dofinansowania, o którym mowa w ust. 12 dla zatrudnionych beneficjentów programu, którzy jednocześnie korzystają z pomocy w ramach więcej niż jedna forma kształcenia na poziomie wyższym (więcej niż jeden kierunek) warunek dotyczy drugiej i kolejnych form kształcenia na poziomie wyższym (drugiego i kolejnych kierunków),

z zastrzeżeniem, iż z obowiązku wniesienia udziału własnego w Module II w wysokości 10% wartości czesnego zwolniony jest wnioskodawca, gdy wysokość jego przeciętnego miesięcznego dochodu nie przekracza kwoty 764 zł (netto) na osobę,

3) w Module III – nie jest wymagany.

15. Środki finansowe stanowiące udział własny wnioskodawcy mogą pochodzić z różnych źródeł, jednak nie mogą pochodzić ze środków PFRON. W przypadku Obszaru C, z wyjątkiem Zadania 2, wnioskodawca jest zobowiązany do wniesienia udziału w formie własnych środków finansowych - w wysokości co najmniej 10% ceny brutto zakupu lub usługi.

16. Dokumentem potwierdzającym udzielenie pomocy ze środków PFRON jest umowa dofinansowania zawarta pomiędzy wnioskodawcą i Realizatorem programu. Data jej zawarcia jest datą udzielenia pomocy. Jednakże, jeśli w toku realizacji programu umowa dofinansowania jest zawarta w roku następującym po roku złożenia wniosku, to rokiem udzielenia pomocy jest ten rok, w którym wniosek został złożony. W Obszarze E datą udzielenia pomocy jest data wypłaty dodatku.

17. Maksymalny koszt wynagrodzenia za jedną opinię eksperta Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Obszaru C Zadania: 1, 3 i 4 wynosi:

1) W przypadku pierwszej wizyty – **476 zł brutto**,

2) W przypadku kolejnej wizyty – **298 zł brutto**.

18. Szczegółowe zasady dotyczące weryfikacji formalnej wniosków w Module I i II:

1) Opinia eksperta PFRON wydana do wniosku złożonego w 2025 roku może zachować ważność dla weryfikacji formalnej wniosku złożonego w 2025 roku lub w 2026 roku,

2) Zaświadczenie lekarskie złożone przez wnioskodawcę do wniosku w 2025 roku może zachować ważność dla weryfikacji formalnej wniosku złożonego w 2025 roku lub w 2026 roku,

3) Wnioskodawca ubiegający się o refundację kosztów poniesionych przed dniem zawarcia umowy dofinansowania, ale w okresie wskazanym w rozdziale IX ustęp 3 programu, warunki uczestnictwa w programie musi spełniać także, w przypadku:

a) Modułu I Obszar A-C (w zadaniach, które przewidują możliwość refundacji, zgodnie z rozdziałem VII ustęp 1 programu) - w terminie poniesienia kosztu objętego refundacją,

b) Obszaru D i Modułu II - w okresie objętym refundacją kosztów.

4) wnioskodawca może uzupełnić wniosek o brakujące dane i/lub załączniki w terminie wskazanym przez realizatora programu; w Module II realizator programu wyznacza wnioskodawcy w tym celu co najmniej 14-dniowy termin (liczony w dniach kalendarzowych);

5) Odnośnie częstotliwości udzielania pomocy w ramach modułu I:

a) warunek, o którym mowa w rozdziale VI ustęp 5 punkt 1 i punkt 3 programu dotyczy:

-pomocy udzielanej w ramach wskazanych zadań,

-osoby z niepełnosprawnością, będącej beneficjentem pomocy,

-tego samego celu pomocy, przez który należy rozumieć przedmiot dofinansowania określony ogólnie w danym zadaniu,

b) warunek, o którym mowa w rozdziale VI ustęp 5 punkt 2 programu dotyczy:

-pomocy udzielanej w ramach wskazanych zadań,

-osoby z niepełnosprawnością, będącej beneficjentem pomocy,

-gwarancji, dotyczącej przedmiotu dofinansowanego uprzednio ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach tego samego zadania,

przy czym o pomoc można ubiegać się nie częściej niż jeden raz w roku kalendarzowym.

6) odnośnie podejmowania decyzji o przyznaniu dofinansowania z pominięciem okresów, o których mowa w rozdziale VI ustęp 5 programu, dotyczyć może ona także:

a) okresów obowiązujących w ramach innych zadań finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,

b) osób uczących się (nie wcześniej niż po uzyskaniu promocji do 6 klasy szkoły podstawowej), które w uzasadnieniu wniosku lub w dodatkowym wystąpieniu wykażą, że posiadany sprzęt lub oprogramowanie nie spełnia potrzeb wynikających z aktualnie realizowanego etapu edukacji – w szczególności w sytuacji zmiany formy kształcenia na wyższą.

7) Wnioskodawca ubiegający się o pomoc w ramach Obszaru C Zadanie 1, 3, 4 lub 6 zobowiązany jest dostarczyć wraz z wnioskiem dwie niezależne oferty (od dwóch niezależnych sprzedawców/usługodawców), dotyczące wybranego przez siebie przedmiotu dofinansowania.

8) opinia eksperta Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Obszaru C Zadanie 3 lub 4 musi dodatkowo zawierać ocenę zgodności proponowanej do dofinansowania protezy (według specyfikacji) z poziomem jakości według programu.

9) realizator programu na prośbę wnioskodawcy może zwolnić wnioskodawcę z wymogu złożenia we wniosku oświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu, przy czym brak tego oświadczenia oznaczać będzie, że wniosek tego wnioskodawcy będzie traktowany jak wniosek, w którym wnioskodawca wykazał dochód najwyższy, co oznacza brak preferencji dla wnioskodawcy w zakresie kolejności realizacji wniosku, o których mowa w ustępie 28 punkt 2 litera b) oraz brak możliwości ewentualnego zwiększenia kwoty dofinansowania z tytułu osiągniętej wysokości dochodu (przede wszystkim w module II).

10) wnioski o dofinansowanie skierowane do decyzji realizatora programu z prośbą wnioskodawcy dotyczącą przywrócenia wnioskodawcy terminu na złożenie wniosku, mogą być weryfikowane pozytywnie pod względem formalnym, jeśli zostaną złożone do dnia 31 grudnia 2026 roku, a realizator programu posiada środki finansowe na ich realizację.

11) koszt dojazdu wnioskodawcy na wizytę do eksperta PFRON w przypadku negatywnej opinii eksperta PFRON jest refundowany na podstawie przedłożonych przez wnioskodawcę dowodów poniesienia kosztu; zwrot środków nie wymaga zawarcia umowy dofinansowania.

12) wnioskodawca może występować przez pełnomocnika zgodnie z pełnomocnictwem w zwykłej formie pisemnej, którego wzór został określony w systemie SOW.

13) osoba z niepełnosprawnością ubiegająca się o pomoc w ramach Obszaru C Zadanie 1, która nie jest zatrudniona ani nie uczy się, zobowiązana jest dostarczyć wraz z wnioskiem zlecenie na zaopatrzenie w wyroby medyczne na wózek inwalidzki o napędzie elektrycznym potwierdzone przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

14) wnioskodawca ubiegający się o pomoc w ramach Obszaru E zobowiązany jest do:

a) wskazania we wniosku okresu objętego refundacją kosztów opłaty za energię, przy czym okres ten nie może być dłuższy niż 6 miesięcy i krótszy niż 3 miesiące,

b) wskazania numeru rachunku bankowego wnioskodawcy, na który zostaną przekazane środki PFRON,

c) załączenia do wniosku:

- zaświadczenia potwierdzającego korzystanie ze świadczenia w ramach ośrodka domowego leczenia tlenem lub ośrodka wentylacji domowej, zgodnie ze wzorem określonym w SOW,

- skanu aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego albo orzeczenia o niepełnosprawności (osoby do 16 roku życia),

d) złożenia we wniosku oświadczenia o:

- uzyskaniu pozytywnej kwalifikacji do leczenia z wykorzystaniem koncentratora tlenu lub respiratora, która odbywa się w szpitalu lub w ośrodku domowego leczenia tlenem,
- użytkowaniu koncentratora tlenu lub respiratora w okresie, za który przysługuje dodatek,
- zgodności ze stanem faktycznym informacji i danych zawartych w złożonych przez niego oświadczeniach i zaświadczeniach, bądź innych dokumentach stanowiących podstawę przyznania dodatku,
- wyrażeniu zgody na weryfikację zgodności ze stanem faktycznym złożonych oświadczeń lub na oględziny urządzenia w miejscu zamieszkania lub z wykorzystaniem instrumentów kontroli pozwalających na uzyskiwanie informacji na odległość (w kontaktach telefonicznych lub on-line),
- przyjęciu do wiadomości i stosowania, że złożenie we wniosku oświadczenia lub zaświadczenia niezgodnego ze stanem faktycznym eliminuje wniosek z dalszego rozpatrywania, a ujawnienie w toku kontroli niezgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w dokumentach, stanowiących podstawę przyznania dodatku skutkuje koniecznością zwrotu wypłaconego dodatku i naliczonych odsetek w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych – w terminie wskazanym w pisemnej informacji o konieczności zwrotu zakwestionowanej kwoty (wezwanie do zapłaty),
- przyjęciu do wiadomości i stosowania, że w przypadku konieczności zwrotu wypłaconego dodatku, odsetek nie nalicza się jedynie w przypadku, gdy wystąpienie okoliczności powodujących obowiązek zwrotu środków było niezależne od wnioskodawcy,
- zobowiązaniu się do zwrotu wypłaconego dodatku i naliczonych odsetek w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych w terminie wskazanym w wezwaniu do zapłaty, w przypadku stwierdzenia przez realizatora programu lub PFRON w toku kontroli niezgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w dokumentach, stanowiących podstawę przyznania dodatku.

15) wnioski w ramach Obszaru E są realizowane poprzez wypłatę dodatku, po pozytywnej weryfikacji formalnej wniosku i pozytywnej decyzji realizatora programu, bez konieczności zawarcia umowy dofinansowania. Weryfikacja formalna wniosku obejmuje każdorazowo weryfikację numeru PESEL osoby z niepełnosprawnością. W przypadku śmierci beneficjenta środki nie są wypłacane.

16) wnioskodawca ubiegający się o pomoc w ramach Obszaru C Zadanie 6 zobowiązany jest do:

a) załączenia do wniosku także:

- dwóch ofert związanych z wybranym przedmiotem dofinansowania,
  - zaświadczenia lekarskiego wypełnionego przez lekarza POZ lub specjalistę potwierdzającego możliwość udziału w programie, zawierającego między innymi wynik testu kontroli tułowia (TCT) uzyskany na podstawie: badania podczas wizyty lub przeprowadzonego wywiadu lekarskiego, a w razie potrzeby po uzyskaniu opinii fizjoterapeuty,
  - zaświadczenia lekarskiego lekarza POZ lub specjalisty, o indywidualnych potrzebach i aktywności użytkownika manualnego wózka inwalidzkiego multipozycyjnego oraz zawierającego opinię dotyczącą funkcjonalnego dostosowania proponowanego przedmiotu dofinansowania do indywidualnych potrzeb i aktywności użytkownika,
- lub:

zaświadczenia lekarskiego lekarza POZ lub specjalisty o indywidualnych potrzebach i aktywności użytkownika manualnego wózka inwalidzkiego multipozycyjnego oraz zlecenia na wyrób medyczny: wózek inwalidzki multipozycyjny dla dzieci (S.21.01) lub urządzenie multifunkcyjne (S.11.01) lub wózek inwalidzki spacerowy dla dzieci (S.20.01) lub wózek inwalidzki stabilizujący dla dorosłych (S.17.01) lub wózek inwalidzki spacerowy bierny dla dorosłych (S.18.01),

b) przedstawienia ekspertowi PFRON (lekarzowi POZ lub specjaliście) co najmniej dwóch ofert dotyczących wybranego przedmiotu dofinansowania,

c) dokonania zakupu zgodnie z rekomendacją eksperta.

19. Dodatkowe wymagania w zakresie weryfikacji merytorycznej wniosków w ramach Modułu I:

1) ekspertem, o którym mowa w rozdziale X ust 17 programu nie może być osoba, która aktualnie oraz w ciągu ostatnich 3 lat była przedstawicielem prawnym lub handlowym, członkiem organów nadzorczych bądź zarządzających lub pracownikiem firm oferujących sprzedaż towarów/usług będących przedmiotem wniosku.

2) w celu rzetelnej oceny wniosku, ekspert, o którym mowa w pkt 1, powinien potwierdzić stan faktyczny związany z dysfunkcją i potrzebą wyposażenia potencjalnego beneficjenta pomocy we wnioskowany przedmiot dofinansowania, o ile to możliwe z uwagi na sytuację zdrowotną osoby z niepełnosprawnością – w trakcie konsultacji z udziałem potencjalnego beneficjenta pomocy,

3) ocena merytoryczna wniosku przeprowadzana jest w celu wyłonienia wniosków, które mają największe szanse na realizację celów programu. Realizator programu będzie stosował punktowy system oceny wniosków przy maksymalnym pułapie 100 punktów; minimalny próg punktowy umożliwiający bieżące udzielanie dofinansowania wynosi 10 punktów; ustalenie zbioru kryteriów i ich wag należy do kompetencji Realizatora programu, z zastrzeżeniem ust 28. Dofinansowania wnioskodawcom, których wnioski uzyskały ocenę poniżej ustalonego minimalnego progu punktowego, uzależnione będzie od możliwości wynikających z wysokości dostępnego limitu środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazanych realizatorowi programu, przy czym każdy wniosek pozytywnie zweryfikowany pod względem formalnym może być zrealizowany, w kolejności wynikającej z sumy punktów uzyskanych w trakcie oceny merytorycznej,

4) wniosek wnioskodawcy w ramach Obszaru C Zadanie 3, który nie jest zatrudniony, a który już dwukrotnie uzyskał dofinansowanie protezy w ramach tego zadania, nie jest kierowany do opinii eksperta PFRON, który w ramach wcześniejszych wniosków dwukrotnie potwierdził rokowania uzyskania zdolności do pracy w wyniku wsparcia udzielonego w programie; wniosek jest oceniany negatywnie z powodów merytorycznych ze względu na brak efektywności dotychczas udzielonego wsparcia w ramach Obszaru C Zadanie 3 w odniesieniu do aktywizującego celu programu, cele osobiste wnioskodawcy mogą być wystarczająco realizowane w ramach pomocy systemowej, dotyczącej zaopatrzenia w wyroby medyczne,

5) realizator programu przyjmuje cykle realizacji ocenionych merytorycznie wniosków, stosując podczas zawierania umów dofinansowania zasady, o których mowa w punkcie 3, przy czym wnioski ocenione w danym cyklu poniżej minimalnego progu punktowego umożliwiającego bieżące udzielanie dofinansowania oraz wnioski, które nie mogą być zrealizowane w danym cyklu ze względu na wysokość aktualnego limitu środków finansowych

realizatora na realizację programu, przechodzą do puli wniosków rozpatrywanych w kolejnym cyklu realizacji wniosków ocenionych merytorycznie; cykl realizacji ocenionych merytorycznie wniosków przyjęty przez realizatora programu, nie może trwać dłużej niż 3 miesiące.

20. W 2026 roku preferowane są wnioski dotyczące osób z niepełnosprawnościami, które:

a) uzyskały do wniosku pozytywną opinię eksperta w zakresie dopasowania wnioskowanej pomocy do aktualnych potrzeb wynikających z ich aktywności (eksperta PFRON w ramach Modułu I Obszaru C Zadania: 1, 3-4 oraz 6, a także eksperta w ramach programu „Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością” lub eksperta zaangażowanego przez realizatora) - liczba punktów preferencyjnych wynosi wówczas **10**,

b) posiadają znaczny stopień niepełnosprawności, a w przypadku osób do 16 roku życia – w orzeczeniu o niepełnosprawności posiadają więcej niż jedną przyczynę wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenie to jest wydane z powodu całościowych zaburzeń rozwojowych (12-C) - liczba punktów preferencyjnych wynosi wówczas **10**,

c) są zatrudnione (w rozumieniu programu) - liczba punktów preferencyjnych wynosi wówczas **10**,

d) posiadają podpis elektroniczny/Profil Zaufany na platformie ePUAP i złożyły wniosek o dofinansowanie w formie elektronicznej w SOW – liczba punktów preferencyjnych wynosi wówczas **10**, przy czym preferencja ta dotyczy tylko tych wnioskodawców, którzy z niej skorzystają po raz pierwszy (preferencja jest jednorazowa),

e) złożyły wniosek w pierwszym półroczu 2026 roku – liczba punktów preferencyjnych wynosi wówczas **5**,

f) w 2025 lub w 2026 roku zostały poszkodowane w wyniku działania żywiołu lub innych zdarzeń losowych – liczba punktów preferencyjnych wynosi wówczas **5**.

2) W sytuacji, gdy limit środków finansowych PFRON przekazany Realizatorowi programu nie umożliwi udzielenia dofinansowania wszystkim wnioskodawcom z równorzędną oceną wniosku o przyznaniu dofinansowania decyduje:

a) stopień niepełnosprawności potencjalnego beneficjenta pomocy w ten sposób, że w pierwszej kolejności realizowane będą wnioski dotyczące osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,

a w dalszej kolejności, gdy reguła postępowania wyrażona w lit. a) nie prowadzi do wyboru wniosku do dofinansowania:

b) wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu wnioskodawcy, w ten sposób, że w pierwszej kolejności realizowane będą wnioski wnioskodawców, których dochód jest najniższy – przy czym preferencja obowiązuje tylko wówczas, gdy wnioskodawca umieści we wniosku informację o wysokości tego dochodu.

21. Wnioski w ramach: Obszaru E, Modułu II oraz Modułu III nie podlegają ocenie merytorycznej.

22. Termin składania przez realizatora programu dodatkowego (końcowego) zapotrzebowania na środki finansowe PFRON w 2026 roku na realizację programu, upływa w dniu 4 grudnia 2026 roku. Środki te będą mogły być wykorzystywane na udzielanie pomocy w ramach programu, w tym także z uwzględnieniem możliwości przywracania osobom z niepełnosprawnościami terminu na złożenie wniosku o dofinansowanie, aż do dnia złożenia informacji o stanie realizacji programu (załącznik nr 1 do umowy w sprawie realizacji programu) w odniesieniu do całości środków PFRON przekazanych w 2026 roku. Ewentualny

wniosek o dokonanie przesunięć środków finansowych w ramach limitów między Modułami realizator zgłasza do właściwego Oddziału PFRON najpóźniej do dnia **5 stycznia 2027 roku**.

XII. Tryb składania wniosków o przyznanie dofinansowania

1. Podstawą decyzji o przyznaniu osobie z niepełnosprawnością dofinansowania jest wniosek o dofinansowanie wraz z załącznikami, które potwierdzają możliwość uczestnictwa w programie. Za kompletny wniosek uważa się wniosek zawierający wszystkie wymagane dane wraz z kompletem wymaganych załączników.

2. Podstawą podjęcia decyzji w sprawie przyznania osobie z niepełnosprawnością dofinansowania są informacje aktualne na dzień złożenia wniosku, z wyjątkiem wniosków wnioskodawców zobowiązanych do uzupełnienia lub korekty danych – w tym przypadku podstawą podjęcia decyzji w sprawie przyznania dofinansowania są informacje aktualne na dzień uzupełnienia wniosku.

3. Wniosek o dofinansowanie musi zawierać co najmniej następujące dane:

- 1) Moduł, Obszar i Zadanie programu, w ramach którego wnioskodawca ubiega się o dofinansowanie;
- 2) Dane personalne wnioskodawcy i osoby z niepełnosprawnością, której wniosek dotyczy oraz ich nr PESEL, a w przypadku braku nr PESEL - cechy dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 3) Dane teled adresowe wnioskodawcy i osoby z niepełnosprawnością, której wniosek dotyczy;
- 4) Stan prawny i rodzaj niepełnosprawności, wynikający z orzeczenia potwierdzającego status osoby niepełnosprawnej, której wniosek dotyczy;
- 5) Informacje dotyczące aktywności zawodowej lub aktualnie realizowanego etapu kształcenia osoby z niepełnosprawnością, której wniosek dotyczy;
- 6) Rodzaj gospodarstwa domowego (samodzielne/wspólne) oraz wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu;
- 7) Specyfikację przedmiotu dofinansowania, w przypadku modułu I - wraz z orientacyjnym kosztem planowanym do dofinansowania ze środków PFRON;
- 8) Wysokość kwoty wnioskowanej;
- 9) Uzasadnienie wniosku wskazujące na związek udzielenia dofinansowania z możliwością realizacji celów programu – nie dotyczy modułu II;
- 10) Oświadczenie wnioskodawcy o posiadaniu środków przeznaczonych na udział własny (o ile dotyczy);
- 11) Informacje dotyczące korzystania przez wnioskodawcę lub jego podopiecznego ze środków PFRON w ciągu ostatnich 3 lat przed rokiem, w którym złożony został wniosek o dofinansowanie (zadanie w ramach którego udzielono wsparcia, wysokość otrzymanego dofinansowania);
- 12) Oświadczenie wnioskodawcy, iż nie ubiega się i nie będzie w danym roku ubiegał się odrębnym wnioskiem o środki PFRON na ten sam cel finansowany ze środków PFRON za pośrednictwem innego Realizatora (na terenie innego samorządu powiatowego).

4. Do wniosku o dofinansowanie muszą być dołączone co najmniej następujące załączniki:

- 1) Kserokopia/skan/zdjęcie aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego albo orzeczenia o niepełnosprawności (osoby do 16 roku życia);
- 2) Kserokopia/skan/ zdjęcie aktu urodzenia dziecka - w przypadku wniosku dotyczącego niepełnoletniej osoby z niepełnosprawnością;

3) Kserokopia/skan/ zdjęcie dokumentu stanowiącego opiekę prawną nad podopiecznym, w przypadku wniosku dotyczącego osoby z niepełnosprawnością reprezentowanej przez opiekuna prawnego;

4) Oświadczenie o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu, przy czym jeśli Realizator uzna załącznik za nadmiarowy z uwagi na informację o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu umieszczoną we wniosku, wymóg pomija się, oraz w przypadkach tego wymagających:

5) Zaświadczenie wydane przez lekarza specjalistę o specjalizacji adekwatnej do rodzaju niepełnosprawności adresata programu, zawierające opis rodzaju schorzenia /niepełnosprawności osoby, której wniosek dotyczy, wypełnione czytelnie w języku polskim i wystawione nie wcześniej niż 120 dni przed dniem złożenia wniosku – Realizator może zwolnić z obowiązku złożenia zaświadczenia, gdy rodzaj schorzenia/ niepełnosprawności ma charakter stały oraz został potwierdzony zaświadczeniem wystawionym w terminie wcześniejszym (lub w innym dokumencie);

6) Pozostałe, ewentualnie wymagane załączniki, które określa Realizator.

5. Wnioskodawca może występować przez pełnomocnika, ustanowionego na podstawie pełnomocnictwa poświadczonego notarialnie lub w formie zwykłej - pełnomocnictwo wnioskodawca dołącza do wniosku wraz z pisemnym oświadczeniem pełnomocnika, iż nie jest on i w ciągu ostatnich 3 lat nie był właścicielem, współwłaścicielem, przedstawicielem prawnym (pełnomocnikiem) lub handlowym, członkiem organów nadzorczych bądź zarządzających lub pracownikiem firm(y), oferujących sprzedaż towarów/usług będących przedmiotem wniosku ani nie jest i nie był w żaden inny sposób powiązany z zarządaniem tych firm poprzez np.: związki gospodarcze, rodzinne, osobowe itp.

6. Wnioskodawca zobowiązany jest zgłosić bezzwłocznie do Realizatora informacje o wszelkich zmianach, dotyczących danych zawartych we wniosku.

7. W przypadku, gdy wnioskodawca przedstawia do wniosku dokumenty wystawione w języku innym niż język polski, zobowiązany jest do przedłożenia tłumaczenia tych dokumentów na język polski przez tłumacza przysięgłego. Koszty związane z tłumaczeniem tych dokumentów nie są refundowane ze środków PFRON.

8. Wnioskodawca, który ubiega się o ponowne udzielenie pomocy ze środków PFRON na ten sam cel jest zobowiązany wykazać we wniosku przesłanki wskazujące na potrzebę powtórnego/kolejnego dofinansowania ze środków PFRON (nie dotyczy Modułu I - Obszar D, Obszar E oraz Modułu II).

9. Wniosek, o którym mowa w ustępie 1 składa się w formie elektronicznej w SOW, tylko w przypadku wykluczenia cyfrowego wnioskodawcy - w formie papierowej. W przypadku wniosków składanych w formie elektronicznej w SOW:

1) Formularz wniosku o dofinansowanie wraz z zestawem wymaganych przez PFRON danych i listą załączników, jest określony i dostępny w SOW na witrynie PFRON;

2) Formę i zakres dodatkowych informacji wymaganych przez Realizatora do wniosku, o którym mowa w punkcie 1, określa Realizator w sposób przewidziany w SOW;

3) Formularz wniosku w formie przewidzianej w SOW lub w formie zawierającej dodatkowe załączniki wymagane do wniosku przez Realizatora, może być umieszczony także na witrynie Realizatora;

4) Podstawą podjęcia decyzji w sprawie przyznania osobie z niepełnosprawnością dofinansowania są informacje aktualne na dzień przesłania wniosku do instytucji (przez wnioskodawcę w SOW) z wyjątkiem wniosków wnioskodawców zobowiązanych do uzupełnienia lub korekty danych – w tym przypadku podstawą podjęcia decyzji w sprawie przyznania dofinansowania są informacje aktualne na dzień uzupełnienia wniosku w SOW;

5) Realizator może zobowiązać wnioskodawcę do okazania oryginału dokumentu wymaganego do wniosku lub dostarczenia dodatkowych informacji lub załączników, które wnioskodawca musi dołączyć do wniosku przed jego rozpatrzeniem.

10. Wszystkie dokumenty niezbędne do złożenia wniosku, wnioskodawca może skanować/powielać w formie elektronicznej i takie będą rejestrowane w SOW, stanowiąc podstawę do oceny formalnej i merytorycznej wniosku.

11. Informacje przedstawione we wniosku i w umowie dofinansowania składa się zgodnie ze stanem faktycznym oświadczając, że są podane zgodnie z prawdą.

12. Wniosek i załączniki do wniosku określone w ust. 4, składane w postaci elektronicznej za pomocą SOW, podpisane przy użyciu danych obejmujących imię, nazwisko oraz numer PESEL, są równoważne pod względem skutków prawnych dokumentowi opatrzonemu podpisem własnoręcznym.

13. Potwierdzenie złożenia w postaci elektronicznej wniosku wraz z załącznikami do wniosku, określonymi w ust. 4, a także inna korespondencja z wnioskodawcą, przesyłana jest w sposób przewidziany w SOW, za pośrednictwem którego nastąpiło złożenie wniosku, a w przypadku braku takiej możliwości - na adres poczty elektronicznej wskazany przez osobę ubiegającą się o dofinansowanie.

14. Dokumenty składane wraz z wnioskiem na formularzach innych, niż wskazane jako załączniki wymagane do wniosku, można uznać za wystarczające, jeśli zawierają wszystkie wymagane dane i informacje.

XIII. Decyzja o przyznaniu dofinansowania

1. Decyzję o przyznaniu lub odmowie przyznania wnioskowanej pomocy podejmuje Realizator, zgodnie z posiadanym doświadczeniem i wiedzą oraz na podstawie zasad określonych w programie i dokumencie dotyczącym kierunków działań programu oraz warunków brzegowych obowiązujących Realizatorów programu w danym roku.

2. Decyzję w sprawie wysokości dofinansowania dla wnioskodawcy podejmuje Realizator, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Wysokość środków PFRON przeznaczonych na realizację każdego wniosku o dofinansowanie nie może przekroczyć:

a) maksymalnej kwoty dofinansowania, określonej przez PFRON dla danego przedmiotu dofinansowania;

b) wysokości określonego przez PFRON udziału środków finansowych w dofinansowanym zakupie lub kosztach usługi (o ile dotyczy);

c) kwoty wnioskowanej przez wnioskodawcę.

4. W ramach modułu II:

1) dofinansowanie opłaty za naukę (czesne) oraz opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego ma charakter obligatoryjny;

2) decyzja w sprawie udzielenia i wysokości dodatku na pokrycie kosztów kształcenia, o którym mowa w rozdziale VII ust. 2 pkt. 2 programu, należy do kompetencji Realizatora;

3) aby wsparciem objąć wszystkich wnioskodawców, których wnioski zostały pozytywnie zweryfikowane pod względem formalnym, Realizator ma prawo obniżyć zakres i wysokość

dofinansowania do poziomu, jaki wynika z wysokości kwot wnioskowanych we wszystkich wnioskach (zapotrzebowania) i kwoty przeznaczonej na realizację programu.

5. Decyzja odmowna w sprawie dofinansowania wymaga pisemnego uzasadnienia.

6. Decyzja powinna być rejestrowana w odpowiedniej rubryce formularza wniosku wraz z datą jej podjęcia, pieczęciami i podpisami osób podejmujących decyzję. Decyzja o przyznaniu dofinansowania jest podstawą zawarcia umowy dofinansowania.

7. Kwota dofinansowania jest ustalana w pełnych złotych, natomiast rozliczenia dokonuje się bez zaokrągleń.

8. W przypadku przyznania dofinansowania realizacja dofinansowania następuje po podpisaniu umowy dofinansowania pomiędzy Realizatorem i wnioskodawcą.

9. Wypłata kwoty dofinansowania, dotyczącej kosztów nauki pokrywanych w ramach pierwszej transzy środków finansowych PFRON przekazanych na realizację modułu II, następuje nie później niż do dnia 31 maja, a w miastach wojewódzkich – do dnia 10 czerwca każdego roku realizacji programu.

10. Pełnomocnicy Zarządu PFRON w Oddziałach PFRON mogą podejmować decyzję o przywróceniu Realizatorowi terminu związanego z realizacją programu.

11. Dokumentem potwierdzającym udzielenie pomocy ze środków PFRON jest umowa dofinansowania zawarta pomiędzy wnioskodawcą i Realizatorem. Data jej zawarcia jest datą udzielenia pomocy. Jeśli w toku realizacji programu umowa dofinansowania jest zawarta w roku następującym po przekazaniu w danym roku przez PFRON limitu środków na realizację programu, to rokiem udzielenia pomocy jest ten rok, w którym limit środków został przez PFRON przekazany.

12. W przypadku wniosków składanych w formie elektronicznej w SOW:

1) czynności związane z weryfikacją merytoryczną wniosku i podjęciem decyzji są rejestrowane za pomocą i w sposób przewidziany w SOW;

2) nie jest wymagane, aby decyzja dotycząca rozpatrzenia wniosku była rejestrowana w odpowiedniej rubryce formularza wniosku wraz z datą jej podjęcia, pieczęciami i podpisami osób podejmujących decyzję;

3) wszystkie dokumenty niezbędne do zawarcia umowy dofinansowania lub rozliczenia dofinansowania, wnioskodawca może skanować/ powielać w formie elektronicznej i takie będą rejestrowane w SOW, stanowiąc podstawę do zawarcia umowy i rozliczenia dofinansowania.

XIV. Umowa dofinansowania i jej rozliczenie

1. Po przekazaniu Realizatorowi środków PFRON na realizację programu, Realizator zawiera z beneficjentami pomocy umowy dofinansowania, określające w szczególności:

1) strony umowy (w przypadku wnioskodawcy – także nr PESEL, a przypadku braku nr PESEL - cechy dokumentu potwierdzającego tożsamość wnioskodawcy);

2) cel udzielenia dofinansowania – zgodnie z celami programu;

3) źródło pochodzenia środków finansowych przekazanych w ramach umowy dofinansowania (PFRON);

4) kwotę dofinansowania ze środków PFRON i jej przeznaczenie;

5) wysokość udziału własnego wnioskodawcy (o ile dotyczy);

6) sposób przekazania dofinansowania przez Realizatora;

7) sposób zabezpieczenia udzielonego dofinansowania i prawidłowości realizacji umowy (o ile dotyczy);

- 8) terminy: wykorzystania dofinansowania i dostarczenia do Realizatora dokumentów rozliczeniowych, w tym potwierdzenia odbioru dofinansowanego sprzętu/usługi;
- 9) warunki i termin zwrotu dofinansowania w przypadku niedotrzymania zobowiązań wynikających z umowy;
- 10) termin i sposób rozliczenia środków przekazanych wnioskodawcy (o ile dotyczy);
- 11) zasady przeprowadzania kontroli przez PFRON lub Realizatora;
- 12) zobowiązania wynikające z otrzymania dofinansowania ze środków PFRON.

2. Warunkiem zawarcia umowy dofinansowania jest spełnianie przez wnioskodawcę lub jego podopiecznego warunków uczestnictwa w programie w dniu podpisania umowy.

3. Przekazanie przyznanych środków finansowych następuje:

1) na rachunek sprzedawcy przedmiotu zakupu/usługodawcy, na podstawie przedstawionej przez wnioskodawcę faktury VAT lub innego dowodu księgowego;

lub

2) na wskazany rachunek bankowy wnioskodawcy do rozliczenia na warunkach określonych w umowie dofinansowania (wskazanie terminu i sposobu rozliczenia przekazanych środków), co dotyczyć może:

a) w przypadku Modułu I: Obszar A - Zadanie nr 2 i nr 3, Obszar B - Zadanie nr 2 i nr 5, Obszar C - Zadania nr 2 - 4, Obszar D,

b) Modułu II;

3) w przypadku refundacji kosztów poniesionych po dacie zawarcia umowy dofinansowania, w tym w ramach transakcji na odległość (zakupy w sieci/sprzedaż internetowa), dokonanej przez wnioskodawcę z własnych środków, które to przypadki mogą dotyczyć Modułu I: Obszar A - Zadanie nr 1 lub nr 4, Obszar B - Zadanie nr 1, nr 3, lub nr 4 oraz Obszar C - Zadanie nr 1, nr 2, nr 3 lub nr 5, zwrot dokonanej zapłaty – do wysokości przyznanych środków, następuje na rachunek bankowy wnioskodawcy, jeżeli:

a) zapłata została dokonana przez wnioskodawcę po dacie zawarcia umowy dofinansowania,

b) wnioskodawca przedłożył fakturę VAT lub inny dowód księgowy wraz z dowodem dokonania zapłaty (odrębny dowód uiszczenia zapłaty jest wskazany w przypadku, gdy fakt uiszczenia zapłaty np. przelewem/kartą/za pobraniem, nie zostanie stwierdzony na fakturze lub na innym dowodzie księgowym),

c) od transakcji, której dotyczy zwrot zapłaty, upłynęło co najmniej 14 dni kalendarzowych,

d) wnioskodawca potwierdził odbiór przedmiotu dofinansowania zgodny z warunkami umowy dofinansowania;

4) W przypadkach, o których mowa w punkcie 2 lub w punkcie 3 Realizator, w zależności od posiadanych możliwości, może wyrazić zgodę na przekazanie środków w inny, uzgodniony z wnioskodawcą sposób (przekazem pocztowym lub w kasie urzędu albo wypłata gotówki w banku wskazanym przez Realizatora), jeżeli wnioskodawca nie posiada rachunku bankowego.

5) W przypadku refundacji kosztów poniesionych przed datą zawarcia umowy dofinansowania, zwrot dokonanej zapłaty – do wysokości przyznanych środków, następuje na rachunek bankowy wnioskodawcy, jeżeli:

1) zapłata została dokonana przez wnioskodawcę 90 dni przed złożeniem wniosku o dofinansowanie;

2) wnioskodawca przedłożył dowód dokonania zapłaty na przykład: przelewem/kartą/za pobraniem.

4. Wybór sprzedawcy przedmiotu dofinansowania lub usługodawcy, należy do wnioskodawcy.
5. Faktury VAT (lub inne dowody księgowe, gdy wystawienie faktury VAT nie jest możliwe np.: potwierdzenie poniesienia kosztu w formie zaświadczenia wydanego przez uczelnię, szkołę, przedszkole lub żłobek, paragon z imienną specyfikacją zakupu), przedłożone w celu rozliczenia dofinansowania, muszą być sprawdzone przez Realizatora pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz opatrzone klauzulą: „opłacono ze środków PFRON w ramach programu „Aktywny samorząd” w kwocie: ..... – umowa nr: .....”.

6. W przypadku, gdy wnioskodawca przedłoży dokumenty, o których mowa w ust. 5 wystawione w języku innym niż język polski, w których walutą rozliczeniową jest waluta inna niż polski złoty (PLN), zobowiązany jest do przedłożenia tłumaczenia tych dokumentów na język polski przez tłumacza przysięgłego (PFRON nie refunduje kosztów związanych z tłumaczeniem tych dokumentów). Płatność przez Realizatora kwoty dofinansowania może nastąpić wówczas według kursu sprzedaży danej waluty w Banku Gospodarstwa Krajowego lub w banku, w którym Realizator posiada rachunek bankowy, z dnia dokonania płatności.

7. Zwrotowi, na wskazany przez Realizatora rachunek bankowy, podlega:

1) kwota dofinansowania przekazana na rachunek bankowy wnioskodawcy w części, która nie została uznana przez Realizatora podczas rozliczenia przyznanego dofinansowania (w przypadku wykorzystania całości lub części dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem/zawartą umową), wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania dofinansowania przez Realizatora na rachunek bankowy wnioskodawcy – w terminie wskazanym w skierowanej do wnioskodawcy informacji o konieczności zwrotu zakwestionowanej części dofinansowania (wezwanie do zapłaty);

2) część dofinansowania niewykorzystana przez wnioskodawcę – w terminie wskazanym przez Realizatora w umowie dofinansowania.

8. Zwrot środków finansowych w terminie późniejszym niż określony zgodnie z ustępem 7 pkt. 2, powoduje naliczenie odsetek w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

9. Odsetek, o których mowa w ustępie 8 nie nalicza się w przypadku, gdy wystąpienie okoliczności powodujących obowiązek zwrotu środków było niezależne od wnioskodawcy.

10. Dofinansowanie nie może obejmować kosztów zakupu lub wykonania usług przed zawarciem przez wnioskodawcę umowy z Realizatorem, z wyłączeniem przypadków, o których mowa w rozdziale VII ustępy: 1-3 programu, uwzględniających możliwość refundacji kosztów.

11. Umowa dofinansowania może zostać rozwiązana w trybie natychmiastowym w przypadku:

1) niewykonania przez wnioskodawcę zobowiązań określonych w umowie, a w szczególności: nieterminowego wykonywania umowy, wykorzystania przekazanego dofinansowania na inne cele niż określone w umowie;

2) złożenia we wniosku lub w umowie dofinansowania oświadczeń niezgodnych z rzeczywistym stanem;

3) odmowy poddania się kontroli przeprowadzanej przez PFRON lub Realizatora.

12. W przypadku rozwiązania umowy z przyczyn określonych w ustępie 11, wnioskodawca zobowiązany jest do zwrotu kwoty przekazanej przez Realizatora, z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonymi od dnia wykonania przez Realizatora płatności tych środków do dnia uregulowania całości włącznie, w terminie określonym w informacji o rozwiązaniu umowy.

13. Jeżeli Realizator podejmie kroki w kierunku odzyskania udzielonego dofinansowania, zobowiązany będzie do:

- 1) rozwiązania umowy dofinansowania ze wskazaniem powodu rozwiązania;
- 2) określenia wysokości roszczenia, przy czym w sytuacjach, o których mowa w art. 49e ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, poprzez wydanie decyzji nakazującej zwrot wypłaconych środków;
- 3) wyznaczenia terminu zwrotu dofinansowania wraz z odsetkami;
- 4) wysłania wypowiedzenia listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, na adres beneficjenta pomocy ustalony w umowie dofinansowania.

14. Zmiany treści umowy wymagają formy aneksu do umowy pod rygorem nieważności.

15. Spory wynikłe na tle realizacji umowy, rozstrzygane będą przez Sąd właściwy miejscowo dla siedziby Realizatora.

16. Umowa dofinansowania wygasa w przypadku śmierci beneficjenta pomocy oraz wskutek wypełnienia przez Realizatora i wnioskodawcę zobowiązań wynikających z umowy. Umowę zawiera się na czas określony, z koniecznością rozliczenia udzielonego dofinansowania (o ile dotyczy), w terminie wskazanym przez Realizatora:

- 1) w przypadku Modułu I Obszar B Zadania: 1 – 4 na pięć lat, licząc od początku roku następującego po roku zawarcia umowy dofinansowania;
- 2) w przypadku Modułu I: Obszar A, Obszar C – Zadanie nr 1, Zadanie 3 i Zadanie 5 oraz nr 6 na trzy lata, licząc od początku roku następującego po roku zawarcia umowy dofinansowania;
- 3) w przypadku Modułu I: Obszar B Zadanie nr 5, Obszar C – Zadanie 2 i Zadanie 4 do czasu upływu okresu gwarancji udzielonej na dofinansowany przedmiot/usługę;
- 4) w pozostałych przypadkach – zgodnie z decyzją Realizatora;
- 5) w przypadku Zadania 1 – na pięć lat, licząc od początku roku następującego po roku zawarcia umowy dofinansowania;
- 6) w przypadku Zadania 2- na okres objęty dofinansowaniem.

17. Umowa może być rozwiązana za zgodą stron, w przypadku wystąpienia okoliczności, niezależnych od woli stron, uniemożliwiających wykonanie umowy. W takim przypadku Realizator powiadamia wnioskodawcę odrębnym pismem o rozliczeniu lub/i konieczności zwrotu przekazanej kwoty dofinansowania. Jeśli umowa nie została zrealizowana poprzez wypłatę choćby części dofinansowania i została ona rozwiązana za porozumieniem stron, uważa się, że pomoc nie została udzielona, a karencja w uzyskaniu kolejnych środków PFRON na ten sam cel (o ile program ją przewiduje w danym zadaniu) – nie zostaje uruchomiona.

18. W ramach programu nie mogą być dofinansowane:

- 1) pożyczki i spłaty rat oraz odsetek;
- 2) koszty poniesione na przygotowanie wniosku;
- 3) opłaty związane z realizacją umowy zawartej pomiędzy Realizatorem a wnioskodawcą;
- 4) koszty nieudokumentowane.

19. Postanowienia dotyczące realizacji umowy i jej rozliczenia winny być uwzględnione w umowach zawieranych pomiędzy wnioskodawcą a Realizatorem.

20. W przypadku podpisywania umowy przez:

- 1) osoby reprezentujące beneficjenta pomocy;

2) pełnomocników, informacja o tym powinna być zawarta w treści umowy ze wskazaniem w szczególności: imienia i nazwiska, nr PESEL (a w przypadku braku nr PESEL - cech dokumentu potwierdzającego tożsamość) oraz pełnionej funkcji.

21. Przy zawieraniu umowy z wnioskodawcą, który nie ma możliwości złożenia podpisu i dokonuje odcisku palca należy:

1) sprawdzić, czy złożone dotychczas dokumenty (wniosek, załączniki, inne) były podpisane za pomocą odcisku palca;

2) przy odcisku palca wpisać imię i nazwisko strony umowy.

22. Po dokonaniu czynności, o których mowa w ust. 21, na egzemplarzu umowy pozostającym u Realizatora składają swoje podpisy pracownicy Realizatora, w obecności których beneficjent pomocy podpisał umowę - wraz z datą i pieczętą imienną przy adnotacji „umowę zawarto w obecności:”, przy czym przy zawieraniu umowy wymagana jest obecność dwóch pracowników Realizatora.

23. Realizator rozlicza pod względem finansowym i merytorycznym przekazywane środki finansowe PFRON, w ramach tego procesu Realizator dokonuje weryfikacji formalnej i merytorycznej dokumentów rozliczeniowych przedłożonych przez wnioskodawców, z wyjątkiem dodatku na pokrycie kosztów kształcenia w ramach Modułu II oraz dodatku w Obszarze E.

24. W przypadku, gdy beneficjent pomocy w ramach Modułu II posiada czasowe orzeczenie o niepełnosprawności, którego ważność kończy się w trakcie trwania danego półrocza objętego dofinansowaniem, zobowiązany jest przedłożyć kolejne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, nie później niż łącznie z dokumentami rozliczającymi dofinansowanie przyznane na dane półrocze.

25. W przypadku, gdy Beneficjent pomocy w ramach Zadania 2 posiada czasowe orzeczenie o niepełnosprawności, którego ważność kończy się w trakcie trwania okresu objętego dofinansowaniem, zobowiązany jest przedłożyć kolejne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, nie później niż łącznie z dokumentami rozliczającymi dofinansowanie przyznane na dany okres.

26. Jeżeli z treści orzeczenia, o którym mowa w ust. 24, będzie wynikać, iż beneficjent pomocy przestał być osobą niepełnosprawną w sensie prawnym, wysokość dofinansowania obniża się proporcjonalnie do liczby dni, w których beneficjent pomocy nie spełniał warunku uczestnictwa w programie.

27. Przedłożenie odpisu skróconego aktu zgonu potwierdza śmierć beneficjenta pomocy. Informacje o śmierci beneficjenta pomocy, Realizator może potwierdzić także w urzędzie stanu cywilnego.

28. W przypadku umowy dofinansowania zawieranej i rozliczanej w sposób przewidziany w SOW:

1) datą zawarcia umowy jest data złożenia ostatniego podpisu przez stronę;

2) umowa wraz z załącznikami do umowy podpisana przy użyciu danych obejmujących imię, nazwisko oraz numer PESEL, jest równoważna pod względem skutków prawnych dokumentowi opatrzonemu podpisem własnoręcznym;

3) rozliczenie pod względem finansowym i merytorycznym przekazanych środków finansowych PFRON, w tym weryfikacja formalna i merytoryczna dokumentów rozliczeniowych przedłożonych przez beneficjenta, odbywa się w sposób określony w SOW;

4) wymóg opatrzenia faktur VAT lub innych dowodów księgowych klauzulą, o której mowa w ustępie 5 - nie obowiązuje;

5) ramowe wzory umów dofinansowania (w Module I oraz w Module II) są dostępne w SOW i mogą być uzupełniane lub modyfikowane przez PFRON lub Realizatora w zakresie nieuregulowanym, a niezbędnym dla właściwej realizacji umowy.

21. Formy wsparcia, w ramach których nie jest zawierana umowa dofinansowania są wskazane w programie.

XV. Wyłączenie z uczestnictwa w programie

Z uczestnictwa w programie wyłączeni są Wnioskodawcy, którzy po otrzymaniu dofinansowania ze środków PFRON na cele określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w tym również w ramach programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, naruszyli warunki umowy (między innymi poprzez nieterminowe lub nienależyte wykonywanie zobowiązań wynikających z umowy) i nie doprowadzili do usunięcia uchybień do dnia złożenia wniosku.

XVI. Kontrola

1. Realizator i PFRON mają prawo kontroli wykorzystania przedmiotu dofinansowania oraz prawidłowości, rzetelności i zgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w dokumentach, stanowiących podstawę przyznania i rozliczenia dofinansowania.

2. Realizator ma obowiązek dokonywania kontroli wykorzystania środków PFRON lub przedmiotu dofinansowania corocznie – w zakresie obejmującym co najmniej 20% lub nie mniej niż 50, z umów zawartych w danym roku.

3. W ramach kontroli osoby upoważnione przez PFRON mogą badać dokumenty i inne nośniki informacji, które mają lub mogą mieć znaczenie dla oceny prawidłowości realizacji programu i wykonania umowy oraz żądać ustnie lub na piśmie informacji dotyczących wykonania umowy. Prawo kontroli przysługuje osobom upoważnionym przez PFRON zarówno w siedzibie Realizatora, jak i w innym miejscu realizacji programu. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości PFRON przekaze wnioski i zalecenia w celu ich usunięcia.

4. Działania kontrolne mogą obejmować instrumenty pozwalające na uzyskiwanie informacji na odległość, bez bezpośredniego kontaktu z osobą kontrolowaną w kontaktach telefonicznych lub on-line; mogą obejmować: przekazywanie wymaganych treści czy dowodów drogą elektroniczną (np. datowanych plików jpg dofinansowanego sprzętu wraz z oświadczeniem, iż fotografia odzwierciedla stan faktyczny w zakresie użytkowanego sprzętu), sporządzanie notatek przez beneficjenta lub Realizatora celem udokumentowania udzielanych informacji lub przeprowadzonych czynności, z wykorzystaniem dostępnych narzędzi/technik/ aplikacji.

5. Działania kontrolne pozwalające na uzyskiwanie informacji na odległość, nie wykluczają prawa do przeprowadzenia kontroli w innej formie, szczególnie w razie wątpliwości co do wiarygodności uzyskiwanych informacji lub dowodów.

6. Kontrola obejmuje ustalenie, czy występują roszczenia w sytuacjach, o których mowa w art. 49e ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, wymagające wydania decyzji nakazującej zwrot wypłaconych środków lub sprawdzenie wykorzystania dofinansowania lub wykorzystywania przedmiotu dofinansowania przez beneficjentów pomocy, w zależności od zadania programu, w szczególności w zakresie:

1) posiadania przedmiotu dofinansowania i użytkowania go przez beneficjenta pomocy, zgodnie z przeznaczeniem;

2) zgodności ze stanem faktycznym wystawienia dokumentu przedstawionego do wniosku lub rozliczenia dofinansowania np. przez przedszkole, szkołę lub uczelnię, organizatora szkolenia lub kursu na prawo jazdy;

3) zgodności posiadanego przedmiotu dofinansowania z przedmiotem, określonym w dokumencie finansowym, stanowiącym podstawę wypłaty/rozliczenia środków PFRON.

7. W przypadku form wsparcia, w ramach których nie jest zawierana umowa dofinansowania:

1) Realizator i PFRON mają prawo kontroli na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, uprawniających organ administracji publicznej do nadzoru i kontroli prawidłowości wykorzystania środków publicznych;

2) Brak umowy dofinansowania nie stanowi przeszkody do dochodzenia zwrotu środków PFRON na podstawie art. 49 e ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

3) Wnioskodawca zobowiązany jest do złożenia we wniosku o dofinansowanie oświadczenia o:

a) zgodności ze stanem faktycznym informacji i danych zawartych w złożonych przez niego oświadczeniach i zaświadczeniach, bądź innych dokumentach stanowiących podstawę przyznania dofinansowania,

b) zobowiązaniu się do zwrotu wypłaconego dofinansowania i naliczonych odsetek w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych w terminie wskazanym w wezwaniu do zapłaty, w przypadku stwierdzenia przez Realizatora programu lub PFRON w toku kontroli niezgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w dokumentach, stanowiących podstawę przyznania dofinansowania.

XVII. Zobowiązania

1. Wnioskodawca jest zobowiązany do:

1) wykorzystania środków dofinansowania zgodnie z przeznaczeniem;

2) umożliwienia PFRON i Realizatorowi przeprowadzenia kontroli;

3) przekazywania na każde wezwanie Realizatora lub PFRON informacji dotyczących efektów udzielonego wsparcia, odzwierciedlającej stan faktyczny oraz innych informacji związanych z uczestnictwem w programie;

4) niezwłocznego zawiadomienia Realizatora o wszelkich zmianach mających wpływ na realizację umowy np. o zmianie nazwiska, adresu zamieszkania, utracie przedmiotu dofinansowania;

5) zwrotu środków finansowych w przypadkach określonych w umowie dofinansowania (wskazanych w rozdziale VI), w tym w ramach Modułu II w przypadku określonym w rozdziale VI ust. 25;

6) dostarczenia do Realizatora:

a) w przypadku wszystkich wnioskodawców, na wezwanie PFRON lub Realizatora – pisemnej informacji, przygotowanej zgodnie z wytycznymi PFRON, w zakresie ewaluacji programu, odzwierciedlającej stan faktyczny w zakresie efektów udzielonego dofinansowania, w tym w odniesieniu do celów programu,

b) w przypadku Modułu I: Obszar A - Zadanie nr 1 i Zadanie nr 4, Obszar B - Zadania: nr 1, nr 3-5, Obszar C - pisemnego potwierdzenia odbioru przedmiotu dofinansowania odpowiadającego przedstawionej fakturze VAT, w terminie do 30 dni od dnia wydania przedmiotu dofinansowania przez sprzedawcę/ usługodawcę,

- c) w przypadku Modułu I: Obszar B - Zadanie nr 2 - pisemnego potwierdzenia ukończenia szkolenia,
  - d) w przypadku Modułu I: Obszar A - Zadanie nr 2 i Zadanie nr 3 – pisemnej informacji o wyniku szkolenia i egzaminu/ów dotyczących prawa jazdy,
  - e) w przypadku Modułu I: Obszar D - pisemnego potwierdzenia pobytu dziecka w żłobku lub przedszkolu w okresie objętym dofinansowaniem;
  - 7) w przypadku Modułu I: Obszar B – Zadania: nr 1, nr 3 i nr 4, Obszar C – Zadania: 1 i 5-6 umieszczenia na zakupionym przedmiocie dofinansowania, przekazanej przez PFRON naklejki zawierającej informację o dofinansowaniu zakupu ze środków PFRON (jeżeli rozmiar przedmiotu dofinansowania to umożliwiwia);
  - 8) w przypadku Modułu I: Obszar A – Zadanie nr 1 i nr 4 - dokonywania na własny koszt niezbędnych napraw i konserwacji przedmiotu dofinansowania;
  - 9) w przypadku Modułu I: Obszar A - Zadanie nr 1 i Zadanie nr 4, Obszar B – Zadania: nr 1, nr 3-5, Obszar C:
    - a) nieodstępowania, a także nieprzekazywania przedmiotu dofinansowania w innej formie osobom trzecim, w okresie obowiązywania umowy dofinansowania,
    - b) udostępniania przedmiotu dofinansowania w celu umożliwienia Realizatorowi lub PFRON jego oględzin,
    - c) wykorzystywania przedmiotu dofinansowania zgodnie z jego przeznaczeniem.
2. Sprzedaż bądź konieczna zamiana przedmiotu dofinansowania w okresie obowiązywania umowy dofinansowania wymaga każdorazowo zgody Realizatora. Ewentualna zamiana przedmiotu dofinansowania odbywa się bez zaangażowania dodatkowych środków PFRON. Postanowienia umowy dofinansowania mają zastosowanie również do przedmiotu dofinansowania uzyskanego w wyniku zamiany.
3. Realizator zobowiązany jest do uzyskania od beneficjenta pomocy oświadczenia, iż nie otrzymał on w danym roku, na podstawie odrębnego wniosku - dofinansowania, refundacji lub dotacji ze środków PFRON na cel objęty umową dofinansowania. W przypadku Obszaru C, Realizator zobowiązany jest do uzyskania od beneficjenta pomocy oświadczenia dotyczącego uzyskania lub nieuzyskania w danym roku dofinansowania, refundacji lub dotacji ze środków NFZ na cel objęty umową dofinansowania.
4. Zobowiązania, o których mowa w ustępach: 1-3, umieszczane są w odpowiednich umowach zawieranych pomiędzy wnioskodawcami a Realizatorem.
5. Realizator informuje o programie, że jest finansowany ze środków PFRON. Informacja na ten temat została zamieszczona we wzorach formularzy obowiązujących w trakcie realizacji programu, w materiałach promocyjnych, publikacjach, informacjach dla mediów, ogłoszeniach oraz wystąpieniach publicznych dotyczących realizowanego programu.
6. Obowiązek, o którym mowa w ustępie 5 polega co najmniej na umieszczeniu logo PFRON na materiałach określonych w tym ustępie. Realizator ma prawo do wykorzystania logo PFRON wyłącznie do celów niekomercyjnych oraz nie może go dalej przekazywać innym podmiotom. Realizator zobowiązany jest do przestrzegania zasad określonych w „Księdze Identyfikacji Wizualnej”, zamieszczonej na witrynie PFRON.
7. Realizator rejestruje w formie elektronicznej dane w zakresie dotyczącym osób ubiegających się o dofinansowanie w ramach programu, a także stanu realizacji programu, zgodnie z wymaganiami PFRON.

8. W ramach rozliczenia środków finansowych PFRON, Realizator może wyrazić zgodę na niedochodzenie od dłużnika należności, której kwota wraz z odsetkami nie przekracza 100 zł (sto złotych).

9. Oddział wielkopolski PFRON dokonuje rozliczenia środków finansowych PFRON przekazanych na realizację programu w danym roku, nie później niż do 30 dni od daty przekazania przez Realizatora dokumentów rozliczeniowych.

10. W przypadku zwrotu przez beneficjenta pomocy części dofinansowania (kwoty niewykorzystanej lub niewłaściwie wykorzystanej), kwoty rozliczonej przez Realizatora, a przeznaczonej na obsługę, promocję i ewaluację programu - nie pomniejsza się.

XVIII. Dane osobowe

1. Administratorem danych jest Realizator programu oraz PFRON. Administrator zobowiązany jest przestrzegać zasad przetwarzania danych osobowych, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L 119 z dnia 4 maja 2016 r.) - ogólne rozporządzenie o ochronie danych - RODO, a także zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych.

2. Wypełniając obowiązek informacyjny wynikający z art. 13 RODO, Realizator zobowiązany jest również do poinformowania wnioskodawcy, że jego dane osobowe zostaną przekazane do PFRON – PFRON przetwarza dane wnioskodawców w celu monitorowania i kontroli prawidłowości realizacji programu przez Realizatora oraz do celów sprawozdawczych i ewaluacyjnych.

3. Zasady przetwarzania danych osobowych użytkowników SOW i innych danych osobowych związanych z przyznaniem dofinansowania w sposób określony w SOW, określa dokument pn. „Regulamin korzystania z Systemu SOW”, opublikowany na witrynie PFRON.

XVII. Zakres pojęć w niniejszym dokumencie lub w programie:

1) Aktywność zawodowa:

a) zatrudnienie, lub

b) rejestracja w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna, lub

c) rejestracja w urzędzie pracy jako osoba poszukująca pracy i nie pozostająca w zatrudnieniu, niż 30 dni, przy czym czas przerwy nie wlicza się w okres aktywności; okresy aktywności zawodowej w ramach ww. mogą się sumować, jeśli następują po sobie w okresie nie dłuższym niż 30 dni, przy czym czas przerwy nie wlicza się w okres aktywności,

2) Dodatek na:

a) **pokrycie kosztów kształcenia (Moduł II)** – niewymagająca rozliczenia kwota przeznaczona na wydatki wnioskodawcy związane z pobieraniem nauki,

b) **pokrycie kosztów opłaty za energię elektryczną (Moduł I Obszar E)** – kwota przeznaczona na wydatki wnioskodawcy związane z opłatą energii elektrycznej w związku z użytkowaniem koncentratora tlenu lub respiratora, przy czym dodatek może zostać przyznany w całości niezależnie od daty nabycia uprawnienia do ubiegania się o dodatek w danym miesiącu; udzielone wsparcie nie wymaga rozliczenia dowodami księgowymi/dokumentami finansowymi,

c) **uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego (moduł II)** – kwota przeznaczona na wydatki wnioskodawcy związane z przeprowadzeniem przewodu

doktorskiego lub uczestnictwem w seminarium doktoranckim lub uczestnictwem w innej formie uzyskania doktoratu eksternistycznego, z wyłączeniem opłat rekrutacyjnych,

3) Dysfunkcja narządu ruchu (w przypadku Modułu I Obszaru A) – dysfunkcja stanowiąca podstawę orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (także orzeczenia o niepełnosprawności), w przypadku osób z niepełnosprawnością z dysfunkcją narządu ruchu, która nie jest przyczyną wydania orzeczenia dotyczącego niepełnosprawności, ale jest konsekwencją ujętych w orzeczeniu schorzeń (np. o charakterze neurologicznym - symbol orzeczenia: 10-N lub całościowych zaburzeń rozwojowych - symbol orzeczenia: 12-C), wnioski mogą zostać pozytywnie zweryfikowane pod względem formalnym pod warunkiem, że wnioskodawca dołączy do wniosku zaświadczenie lekarza specjalisty potwierdzające, iż następstwem schorzeń, stanowiących podstawę orzeczenia jest dysfunkcja narządu ruchu,

4) Dysfunkcja narządu ruchu powodującej problemy w samodzielnym przemieszczaniu się (w przypadku Obszaru C Zadanie 5) – sytuacja, kiedy stan zdrowia osoby z niepełnosprawnością oraz poziom dysfunkcji narządu ruchu wyklucza samodzielne poruszanie się i przemieszczanie się na zewnątrz; brak takiej możliwości powinien wynikać z dysfunkcji charakteryzującej się znacznie obniżoną sprawnością ruchową w zakresie kończyn dolnych; stan ten może wynikać ze schorzeń o różnej etiologii (m.in. amputacje, porażenia mózgowie, choroby neuromięśniowe) i musi być potwierdzony zaświadczeniem lekarza specjalisty, który oceniając zasadność wyposażenia osoby z niepełnosprawnością w przedmiot dofinansowania potwierdzi, że:

- a) osoba z niepełnosprawnością nie ma możliwości samodzielnego poruszania się i przemieszczania się,
- b) zakres i rodzaj ograniczeń ruchowych osoby ubiegającej się o pomoc stanowią poważne utrudnienia w samodzielnym funkcjonowaniu osoby z niepełnosprawnością,
- c) korzystanie z przedmiotu dofinansowania jest wskazane z punktu widzenia procesu rehabilitacji (nie spowoduje wstrzymania lub pogorszenia tego procesu),
- d) korzystanie z przedmiotu dofinansowania nie wpłynie niekorzystnie na sprawność kończyn,
- e) nie ma przeciwwskazań medycznych do korzystania z przedmiotu dofinansowania,

5) Dysfunkcje uniemożliwiające samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym (w przypadku Obszaru C Zadanie 1) – sytuacja, kiedy stan zdrowia osoby z niepełnosprawnością oraz poziom dysfunkcji narządu ruchu wyklucza samodzielne poruszanie się i przemieszczanie przy pomocy ręcznego wózka inwalidzkiego; brak takiej możliwości powinien wynikać z dysfunkcji charakteryzującej się znacznie obniżoną sprawnością ruchową w zakresie co najmniej jednej kończyny dolnej i górnej; stan ten może wynikać ze schorzeń o różnej etiologii (m.in. amputacje, porażenia mózgowie, choroby neuromięśniowe) i musi być potwierdzony zaświadczeniem lekarskim; oceniając zasadność dofinansowania zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym należy brać pod uwagę, czy:

- a) korzystanie z wózka o napędzie elektrycznym jest wskazane z punktu widzenia procesu rehabilitacji (czy nie spowoduje wstrzymania lub pogorszenia tego procesu),
- b) korzystanie z wózka o napędzie elektrycznym wpłynie niekorzystnie na sprawność kończyn,
- c) istnieją przeciwwskazania do korzystania z wózka o napędzie elektrycznym (np. utraty przytomności, epilepsja),

d) zakres i rodzaj ograniczeń stanowi poważne utrudnienie w samodzielnym funkcjonowaniu osoby z niepełnosprawnością,

6) **Dysfunkcja narządu słuchu (w przypadku Obszaru A Zadanie 4 oraz Obszaru B Zadanie 4)** – dysfunkcja narządu słuchu stanowiąca powód wydania orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a w przypadku, gdy orzeczenie jest wydane z innego powodu lub wnioski w Obszarze B Zadanie 4 dotyczy osoby z niepełnosprawnością w wieku do lat 16 – ubytek słuchu powyżej 70 decybeli (db) w uchu lepszym, stan ten musi być potwierdzony w odpowiednim dokumencie lub zaświadczeniu wydanym przez lekarza specjalistę,

7) **Dysfunkcja narządu słuchu w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego (w przypadku Obszaru A Zadanie 3)** – dysfunkcja narządu słuchu stanowiąca powód wydania orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w efekcie której osoba z niepełnosprawnością komunikuje się z otoczeniem metodami wspomagającymi/ alternatywnymi, a dla prawidłowej komunikacji w trakcie kursu i egzaminu na prawo jazdy, zgodnie z oświadczeniem/ zapotrzebowaniem wnioskodawcy, niezbędne jest wsparcie w formie usługi tłumacza migowego,

8) **Dysfunkcja narządu wzroku (w przypadku Obszaru B Zadanie 1)** – dysfunkcja wzroku stanowiąca powód wydania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, a także w przypadku:

a) gdy dysfunkcja narządu wzroku nie jest przyczyną wydania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, ale wnioskodawca przedłoży zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza okulistę potwierdzające, że osoba z niepełnosprawnością, której dotyczy wnioski, ma ostrość wzroku (w korekcji) w oku lepszym równą lub poniżej 0,05 lub ma zwężenie pola widzenia do 20 stopni,

b) osób z niepełnosprawnością w wieku do 16 roku życia gdy wnioskodawca przedłoży zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza okulistę potwierdzające, że osoba z niepełnosprawnością, której dotyczy wnioski ma ostrość wzroku (w korekcji) w oku lepszym równą lub poniżej 0,3 lub ma zwężenie pola widzenia do 30 stopni, z uwzględnieniem punktu 8a);

8a) osoba niewidoma – osoba z niepełnosprawnością wzroku, o której mowa w punkcie 8 z tym, że w przypadku:

a) osoby posiadającej znaczny stopień niepełnosprawności, ostrość wzroku (w korekcji) w oku lepszym jest równa lub niższa niż 0,05 lub pole widzenia jest zwężone do 20 stopni,

b) osoby z niepełnosprawnością w wieku do 16 roku życia, ostrość wzroku (w korekcji) w oku lepszym jest równa lub niższa niż 0,1 lub pole widzenia jest zwężone do 30 stopni, co musi wynikać z zaświadczenia lekarskiego wystawionego przez lekarza okulistę,

9) **Dysfunkcja narządu wzroku (w przypadku Obszaru B Zadanie 3)** – dysfunkcja wzroku stanowiąca powód wydania orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a w przypadku, gdy orzeczenie jest wydane z innego powodu – także dysfunkcja powodująca obniżenie ostrości wzroku (w korekcji) w oku lepszym równą lub poniżej 0,1 lub zwężenie pola widzenia do 30 stopni, potwierdzona zaświadczeniem lekarskim wystawionym przez lekarza okulistę,

10) **Dysfunkcja obu kończyn górnych (w przypadku Obszaru B Zadanie 1)**- stan potwierdzony zaświadczeniem lekarskim wydanym przez lekarza specjalistę: wrodzony brak lub amputacja obu kończyn górnych – co najmniej w obrębie przedramienia, a także dysfunkcja charakteryzująca się znacznie obniżoną sprawnością ruchową w zakresie obu kończyn górnych w stopniu znacznie utrudniającym korzystanie ze standardowego sprzętu elektronicznego, wynikająca ze schorzeń o różnej etiologii (m.in. porażenia mózgowo, choroby neuromięśniowe),

11) **Ekspert Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (w przypadku Obszaru C Zadanie 3 i 4)** – konsultant wojewódzki z dziedziny rehabilitacji medycznej lub ortopedii i traumatologii albo inny specjalista w tych dziedzinach wskazany przez jednego z wymienionych konsultantów wojewódzkich, który prowadzi na terenie danego województwa długotrwałą opiekę protetyczną nad osobami po amputacjach kończyn; ekspertem nie może być osoba, która aktualnie oraz w ciągu ostatnich 3 lat, była przedstawicielem prawnym lub handlowym, członkiem organów nadzorczych bądź zarządzających lub pracownikiem protezowni (zakładu ortopedycznego); ekspertom Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przysługuje wynagrodzenie za wydanie opinii do wniosku zakwalifikowanego do dofinansowania, w zakresie: a) stabilności procesu chorobowego wnioskodawcy, b) rokowań co do zdolności wnioskodawcy do pracy w wyniku wsparcia udzielonego w programie, oraz o ile dotyczy: c) celowości zwiększenia jakości protezy do poziomu IV (dla zdolności do pracy wnioskodawcy) i zwiększenia kwoty dofinansowania;

12) **Ekspert Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (w przypadku Obszaru C Zadanie 1)** – lekarz specjalista z dziedziny rehabilitacji medycznej lub ortopedii i traumatologii narządu ruchu albo inny lekarz specjalista w dziedzinie związanej z przedmiotem dofinansowania, lub wskazany przez dyrektora Oddziału PFRON posiadający odpowiednie kwalifikacje pracownik PFRON np. zatrudniony na stanowisku ds. CIDON; ekspertem nie może być osoba, która aktualnie oraz w ciągu ostatnich 3 lat, była przedstawicielem prawnym lub handlowym, członkiem organów nadzorczych bądź zarządzających lub pracownikiem firm(y) oferujących sprzedaż towarów/usług będących przedmiotem wniosku ani nie jest i nie był w żaden inny sposób powiązany z zarządem tych firm poprzez np.: związki gospodarcze, rodzinne, osobowe itp.; zlecenie na zaopatrzenie w wyroby medyczne na wózek inwalidzki o napędzie elektrycznym potwierdzone przez Narodowy Fundusz Zdrowia jest traktowane przez realizatora jak pozytywna opinia eksperta PFRON w zakresie rokowania uzyskania przez potencjalnego beneficjenta zdolności do pracy albo do podjęcia nauki w wyniku wsparcia udzielonego w programie; w razie wątpliwości co do tych rokowań, realizator programu może skierować potencjalnego beneficjenta na dodatkowe badanie przez eksperta PFRON, będącego lekarzem specjalistą; ekspert PFRON będący pracownikiem PFRON rekomenduje kwotę dofinansowania, jeśli przekracza ona kwotę wskazaną w ustępie 8 punkt 3 litera a),

13) **Ekspert Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (w przypadku Obszaru C Zadanie 6)** – lekarz POZ lub lekarz specjalista wystawiający zlecenie na wyrób medyczny lub zaświadczenie zawierające opinię dotyczącą funkcjonalnego dostosowania proponowanego przedmiotu dofinansowania do indywidualnych potrzeb i aktywności użytkownika manualnego wózka inwalidzkiego multipozycyjnego, przy czym

pozytywną opinię w tym zakresie zastępuje zlecenie na wyrób medyczny potwierdzone przez NFZ; ekspertem nie może być osoba, która aktualnie oraz w ciągu ostatnich 3 lat, była przedstawicielem prawnym lub handlowym, członkiem organów nadzorczych bądź zarządzających lub pracownikiem firm(y), oferujących sprzedaż towarów/usług będących przedmiotem wniosku ani nie jest i nie był w żaden inny sposób powiązany z zarządem tych firm poprzez np.: związki gospodarcze, rodzinne, osobowe itp.,

14) Gospodarstwo domowe wnioskodawcy – w zależności od stanu faktycznego:

a) wspólne gospodarstwo – gdy wnioskodawca ma wspólny budżet domowy z innymi osobami, wchodzącymi w skład jego rodziny,

lub

b) samodzielne gospodarstwo – gdy wnioskodawca mieszka oraz utrzymuje się samodzielnie i może udokumentować, że z własnych dochodów lub przy wsparciu właściwych instytucji, ponosi wszelkie opłaty z tego tytułu, przy czym wnioskodawcę, który ukończył 25 rok życia i nie osiąga własnych dochodów ani nie korzysta ze wsparcia właściwych instytucji, zalicza się do wspólnego gospodarstwa domowego rodziców/ opiekunów,

15) Informacja o zaliczeniu przez wnioskodawcę semestru/półrocza objętego dofinansowaniem – każda udokumentowana informacja potwierdzająca, że student pobierał naukę w semestrze objętym dofinansowaniem (np. wpis na kolejny semestr, w tym warunkowy, informacja o dopuszczeniu do sesji egzaminacyjnej, potwierdzenie zdania egzaminu w trakcie sesji egzaminacyjnej, np. w formie oceny itp.); źródłem informacji może być np. indeks, wydruk z USOS potwierdzony przez uczelnię/szkołę, zaświadczenie uczelni/szkoły, itp.,

16) Karta Dużej Rodziny – dokument identyfikujący członka rodziny wielodzietnej, zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny lub inny dokument, na podstawie którego wnioskodawca objęty jest działaniami/ulgami adresowanymi do rodzin wielodzietnych, ujętymi w ramy programów, które pod różnymi nazwami funkcjonują w Polsce, bądź wprowadzonymi jako samodzielny instrument nieobudowany programem,

17) Kolegium – kolegium działające zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo oświatowe,

18) Koszty kursu i egzaminów (w przypadku Obszaru A Zadanie 2 i Zadanie 3) - koszty związane z uczestnictwem osoby z niepełnosprawnością w kursie i przeprowadzeniem egzaminu, w tym także wszelkie opłaty z nimi związane oraz jazdy doszkalające,

19) Koszt utrzymania sprawności technicznej posiadanego:

a) **sprzętu elektronicznego (Obszar B Zadanie 5)** – koszty związane z utrzymaniem sprawności technicznej sprzętu elektronicznego, w tym koszt zakupu dodatkowych elementów, służących rozbudowie posiadanego sprzętu lub dodatkowego wyposażenia lub oprogramowania (w celu osiągnięcia optymalnych wymogów technicznych lub dokonania koniecznych aktualizacji, niezbędnych do zachowania funkcjonalności sprzętu lub oprogramowania), a także koszt niezbędnych napraw, przeglądów czy konserwacji; mogą to być również nowsze od tych posiadanych przez wnioskodawcę modele: urządzeń (np. smartfon, tablet, skaner, drukarka, router itp.) lub wersje oprogramowania (opłata subskrypcyjna, aktualizacja do nowszej wersji) itp.,

b) **skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (Obszar C Zadanie 2)**- koszt zakupu akumulatora lub akumulatorów do pojazdu, a także inne koszty: niezbędnych napraw, przeglądów czy konserwacji, koszt zakupu dodatkowych elementów lub dodatkowego

wyposażenia w celu osiągnięcia optymalnych wymogów technicznych lub poprawy stanu technicznego pojazdu lub niezbędnych dla zachowania albo poprawy funkcjonalności pojazdu, sprawności i bezpieczeństwa poruszania się przy pomocy wózka/skutera, jak też dodatkowego oprzyrządowania lub niezbędnych dodatkowych elementów wyposażenia w związku ze zmianami w stanie fizycznym użytkownika lub pogłębiającymi się trudnościami w poruszaniu się przy pomocy posiadanego pojazdu,

20) **Koszty zapewnienia opieki dla osoby zależnej (Obszar D)** – koszty związane z pobytem dziecka w żłobku, przedszkolu, klubie dziecięcym, punkcie przedszkolnym, zespole wychowania przedszkolnego, oddziale przedszkolnym w szkole (opłaty potwierdzone dokumentem finansowym wystawionym przez daną placówkę, np. opłata stała za pobyt lub wyżywienie, na Radę Rodziców), a także koszty sprawowania opieki przez dziennego opiekuna lub nianię,

21) **Miejsce zamieszkania** – zgodnie z normą kodeksu cywilnego (artykuł 25 KC) miejscowość, w której wnioskodawca przebywa z zamiarem stałego pobytu, będąca ośrodkiem życia codziennego wnioskodawcy, w którym skoncentrowane są jego plany życiowe (cechy ośrodka osobistych i majątkowych interesów); o miejscu zamieszkania nie decyduje jedynie fakt przebywania w określonym mieście, ale również zamiar stałego pobytu i chęć skoncentrowania swoich interesów życiowych w danym miejscu; można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania; miejscem zamieszkania dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską jest miejsce zamieszkania rodziców albo tego z rodziców, któremu wyłącznie przysługuje władza rodzicielska lub któremu zostało powierzone wykonywanie władzy rodzicielskiej,

22) **Nauka (w przypadku Obszaru C Zadanie 1)** – nauka w ramach każdej z form edukacji przewidzianych w artykule 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo oświatowe, a także w szkole wyższej lub w ramach przewodu doktorskiego otwartego poza studiami doktoranckimi,

23) **Nauka w szkole wyższej** – nauka w następujących formach edukacji na poziomie wyższym: studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub doktoranckie (trzeciego stopnia) prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym (dziennym) lub niestacjonarnym (wieczorowym, zaocznym lub eksternistycznym, w tym również za pośrednictwem Internetu) lub szkoły doktorskie,

24) **Oplata za naukę (czesne)** – opłata pobierana za naukę w szkole policealnej lub wyższej w okresie objętym umową dofinansowania; opłata za naukę (czesne) nie obejmuje innych opłat z tytułu usług edukacyjnych (przykładowo: opłaty wpisowej, opłat związanych z kosztami wynikającymi z wyrównaniem różnic programowych, opłaty związanej z powtarzaniem określonych zajęć z powodu niezadowalających wyników w nauce, za zajęcia nieobjęte planem studiów, za inne niż filologia studia realizowane w języku obcym) ani innych opłat przewidzianych przepisami prawa powszechnie obowiązującego (przykładowo za wydanie: legitymacji studenckiej i jej duplikatu, dyplomu ukończenia studiów, jego duplikatu oraz dodatkowego odpisu dyplomu w tłumaczeniu na język obcy, itp.), które to koszty mogą być pokrywane przez beneficjenta pomocy ze środków dofinansowania przyznanego w formie dodatku na pokrycie kosztów kształcenia,

25) **Oprzrządowanie elektryczne do wózka ręcznego (w przypadku Obszaru C Zadanie 5)** przystawne elementy/osprzęt (napęd elektryczny wraz z wyposażeniem, także dodatkowym) możliwe do zamontowania w standardowym wózku inwalidzkim (ręcznym), gwarantujące maksymalne odciążenie przy jeździe, pchaniu lub hamowaniu wózka, także na nierównych nawierzchniach, zwiększające mobilność osoby z niepełnosprawnością i umożliwiające samodzielne przemieszczanie się,

26) **Oprzrządowanie samochodu (w przypadku Obszaru A Zadanie 1)** – dostosowane do indywidualnych potrzeb związanych z rodzajem niepełnosprawności adresata programu urządzenia (montowane fabrycznie lub dodatkowo) lub również wyposażenie samochodu, które umożliwia użytkowanie samochodu przez osobę z niepełnosprawnością z dysfunkcją ruchu lub przewożenie samochodem osoby z niepełnosprawnością oraz niezbędnego sprzętu rehabilitacyjnego; do mobilnych przedmiotów można zaliczyć przykładowo: specjalny fotel pasażera, w tym fotelik dziecięcy, podnośnik lub najazd/podjazd/rampę podjazdową do wózka inwalidzkiego, dodatkowe pasy do mocowania wózka inwalidzkiego itp.,

27) **Oprzrządowanie samochodu (w przypadku Obszaru A Zadanie 4)** – dostosowane do indywidualnych potrzeb związanych z rodzajem niepełnosprawności wnioskodawcy wyposażenie/technologie, sprzęty i urządzenia, montowane w samochodzie, a także inne np. mobilne sprzęty i urządzenia również technologie i oprogramowanie), które umożliwiają użytkowanie samochodu przez osobę z niepełnosprawnością słuchu, w tym wspomagające poprawną komunikację z osobą niesłyszącą (komunikator, tablet ze specjalnym oprogramowaniem), sygnalizatory i aplikacje, z wyłączeniem aparatów słuchowych,

28) **Osoba głuchoniewidoma** – osoba z niepełnosprawnością, która na skutek równoczesnego uszkodzenia słuchu i wzroku napotyka bardzo duże trudności w wymianie informacji oraz w komunikowaniu się, stan ten musi być potwierdzony w odpowiednim dokumencie lub zaświadczeniu lekarskim,

29) **Osobie poszkodowanej w wyniku działania żywiołu lub innych zdarzeń losowych:**

a) osoba mieszkająca na terenie gminy umieszczonej w wykazie określonym w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów, wydanym na podstawie artykułu 2 ustawy z dnia 11 sierpnia 2001 roku o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu, wobec której (lub wobec członka jej gospodarstwa domowego) podjęta została decyzja o przyznaniu zasiłku celowego w związku z wystąpieniem zdarzenia noszącego znamiona klęski żywiołowej dla osób lub rodzin, które poniosły straty w gospodarstwach domowych (budynkach mieszkalnych, podstawowym wyposażeniu gospodarstw domowych) na podstawie artykułu 40 ustęp 2 i ustęp 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, a także,

b) osoba, którą dotknęło inne zdarzenie losowe, skutkujące stratami materialnymi w gospodarstwie domowym (np. pożar, kradzież, zalanie), udokumentowane/ potwierdzone przez właściwą jednostkę (np. jednostkę pomocy społecznej, straż pożarną, Policję),

30) **Osobie zależnej (w przypadku Obszaru D)** – dziecko będące pod opieką wnioskodawcy i przebywające w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką w ramach: klubu dziecięcego, punktu przedszkolnego, zespołu wychowania przedszkolnego, oddziału przedszkolnego w szkole, a także pod opieką dziennego opiekuna lub niani (w przypadku dzieci w wieku pozwalającym na przyjęcie do żłobka lub przedszkola lub klubu dziecięcego, punktu przedszkolnego, zespołu wychowania przedszkolnego, oddziału przedszkolnego w szkole),

31) Pomocy w zakupie i montażu oprzyrządowania do samochodu - taka sytuacja, gdy wnioskodawca, będąc posiadaczem samochodu otrzymuje dofinansowanie na jego oprzyrządowanie; w przypadku, gdy wnioskodawca na dzień złożenia wniosku nie jest posiadaczem samochodu (dopiero zamierza kupić samochód), pomoc może zostać przekazana, gdy stanie się jego posiadaczem (właścicielem lub współwłaścicielem); w przypadku osób niepełnoletnich i pozbawionych zdolności do czynności prawnych, posiadaczem samochodu jest wnioskodawca (opiekun prawny lub przedstawiciel ustawowy); w przypadku, gdy wnioskodawca ubiega się o dofinansowanie wyłącznie sprzętu/urządzeń mobilnych (niemontowanych w samochodzie na stałe), posiadanie samochodu może być udokumentowane aktualną umową (np. umowa użytkowania, najmu, użyczenia, dzierżawy itd.); pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania nie dotyczy zakupu samochodu, przedmiot pomocy jest wskazany w punktach: 26 i 27; do rozliczenia udzielonego dofinansowania niezbędny jest dokument wskazujący wysokość kosztu zakupu lub montażu oprzyrządowania do samochodu (np. wyodrębniona pozycja objęta dofinansowaniem lub odpowiednia adnotacja/uwaga na fakturze VAT, opinia rzeczoznawcy),

32) Poziomie jakości protez kończyny górnej:

a) poziom I - proteza, najczęściej tymczasowa, o funkcji głównie kosmetycznej, ewentualnie z prostymi elementami mechanicznego ustawiania pozycji łokcia i nadgarstka; do wykonania w ramach limitu NFZ; nie przywraca wszystkich podstawowych funkcji utraconej ręki i nie uniezależnia pacjenta od otoczenia w stopniu wystarczającym dla podjęcia aktywności zawodowej,

b) poziom II - proteza z elementami mechanicznymi oraz standardowym lub nowoczesnym zawieszeniem na kikucie (także z wykorzystaniem technologii silikonowej) możliwa do wykonania w ramach limitu NFZ z dopłatą; nie zawsze uniezależnia pacjenta od otoczenia w stopniu wystarczającym dla podjęcia aktywności zawodowej,

c) poziom III - rozszerzony w stosunku do poziomu I i II, dostosowany do aktywności użytkownika - proteza z precyzyjnymi elementami mechanicznymi oraz nowoczesnym zawieszeniem kikuta (także z wykorzystaniem technologii silikonowej) oraz bardzo dobrym wykończeniem kosmetycznym; uniezależnia użytkownika od otoczenia w stopniu umożliwiającym podjęcie lub kontynuowanie aktywności zawodowej,

d) poziom IV rozszerzony w stosunku do poziomu III – nowoczesna proteza z elementami bioelektrycznymi (lub elementy kombinowane bioelektryczne i mechaniczne - tzw. hybrydowa); proteza w części bioelektrycznej sterowana impulsami z zachowanych grup mięśniowych; w znacznym stopniu pozwala użytkownikowi na uniezależnienie się od otoczenia i podjęcie lub kontynuowanie aktywności zawodowej,

33) Poziomie jakości protez kończyny dolnej:

a) poziom I - proteza możliwa do wykonania w ramach limitu NFZ; najczęściej tymczasowa, posiada proste elementy mechaniczne; daje ograniczone możliwości lokomocyjne dla codziennego funkcjonowania pacjenta,

b) poziom II - proteza możliwa do wykonania w ramach limitu NFZ z dopłatą, najczęściej ostateczna, dostosowana do poziomu mobilności pacjenta; poziom umożliwiający sprawne poruszanie się pacjenta; proteza nie zawsze daje rzeczywistych możliwości intensywnego jej użytkowania potrzebnego do codziennej aktywności zawodowej pacjenta,

c) poziom III - rozszerzony w stosunku do poziomu I i II - poziom bardzo dobry, dostosowany do aktywności zawodowej użytkownika; proteza wykonana na nowoczesnych elementach (stopa, staw kolanowy) oraz posiadająca bardzo dobre zawieszenie w leju, także na elementach silikonowych, z wykorzystaniem trwałych i minimalizujących ryzyko podrażnień skóry materiałów; w tej grupie protez użytkownik może otrzymać zaopatrzenie zapewniające takie możliwości lokomocyjne, aby mógł podjąć lub kontynuować aktywność zawodową,

d) poziom IV - rozszerzony w stosunku do poziomu III - grupa najnowocześniejszych w świecie protez, także z elementami sterowanymi cyfrowo, z wielowarstwowymi lejami oraz najlżejszymi, nowoczesnymi elementami nośnymi, umożliwiającą na najwyższym poziomie aktywność zawodową, a w niektórych przypadkach także aktywność sportową i rekreacyjną użytkowników,

34) **Półrocze/semestr** –okres, na który może zostać przyznana pomoc finansowa na pokrycie kosztów nauki, obejmujący zajęcia dydaktyczne i sesję egzaminacyjną,

35) **Prawo jazdy** – należy przez to rozumieć dokument wydany przez odpowiednie organy państwowe, potwierdzający uprawnienia jego posiadacza do prowadzenia pojazdów mechanicznych, z wyłączeniem kategorii: A, A1, A2 i AM,

36) **Profilu Zaufanym** – należy przez to rozumieć sposób uwierzytelniania wnioskodawcy/ użytkownika dostępny na e PUAP,

37) **proteza kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (Obszar C Zadanie nr 3 i nr 4)** – proteza lub protezy kończyny górnej lub dolnej na III lub IV poziomie jakości protez, których dofinansowanie w ramach limitu NFZ nie jest dla użytkowników wystarczające, by zakupić protezę zapewniającą podjęcie lub kontynuowanie aktywności zawodowej na potrzebnym poziomie. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie, protezy dofinansowane w NFZ mają spełniać najwyższe wymagania lokomocyjne opisane w tym rozporządzeniu. Pacjenci w ramach ubezpieczenia zdrowotnego otrzymują w NFZ protezy na najwyższym opisanym poziomie mobilności (sklasyfikowane na 3 - 4 poziomie), cytat: "Użytkownik protezy porusza się bez ograniczeń w pomieszczeniach i w terenie. Ma on dodatkowe wymagania co do aktywności i dynamiki protezy ze względu na dużą aktywność ruchową i występujące przeciążenia."; dlatego też program koncentruje się na dodatkowych potrzebach protetycznych, związanych z aktywnością zawodową wnioskodawcy,

38) **Przeciętny miesięczny dochód wnioskodawcy** - dochód w przeliczeniu na jedną osobę w gospodarstwie domowym wnioskodawcy, o jakim mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych, obliczony za kwartał poprzedzający kwartał, w którym złożono wniosek; dochody z różnych źródeł sumują się; w przypadku działalności rolniczej – dochód ten oblicza się na podstawie wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego w 2024 roku (Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 22 września 2025 roku), według wzoru: $[(5.429 \text{ zł} \times \text{liczba hektarów})/12]/ \text{liczba osób w gospodarstwie domowym wnioskodawcy}$;

39) **Przerwie w nauce (w przypadku modułu II)** – przerwa w kontynuowaniu nauki, w trakcie której osoba z niepełnosprawnością nie ponosi kosztów nauki, np. urlop dziekański, urlop zdrowotny;

40) **Skuterze o napędzie elektrycznym** – czterokołowy lub trzykołowy skuter/pojazd o napędzie elektrycznym, także składany/kompaktowy, pełniący funkcję wózka inwalidzkiego przeznaczonego dla osoby z niepełnosprawnością ruchową do poruszania się, także z pomocą opiekuna; skuter wyposażony jest m.in. w oddzielną, nastawną kolumnę kierownicy,

41) **Spowolnienie toku studiów/nauki** – indywidualna organizacja studiów/nauki lub indywidualny tok studiów/nauki, przyjęty na podstawie decyzji uczelni/szkoły, umożliwiający wydłużenie okresu trwania studiów/nauki (np. jeden semestr w ciągu roku akademickiego/szkolnego). O ile decyzja o spowolnieniu toku studiów/nauki nie jest decyzją o powtarzaniu roku, wnioskodawca może korzystać z pomocy w module II na zasadach ogólnych,

42) **Sprzęcie elektronicznym lub jego elemencie lub oprogramowaniu (w przypadku Obszaru B Zadanie 1 i 3)** – komputer (stacjonarny lub mobilny) lub współpracujące z nim urządzenia i dedykowane oprogramowanie, umożliwiające ograniczanie skutków rodzaju i stopnia niepełnosprawności (z uwzględnieniem definicji urządzeń brajlowskich); głównym kryterium uznania kwalifikowalności danego kosztu są indywidualne i specyficzne dla danego rodzaju dysfunkcji - potrzeby związane z rehabilitacją zawodową i społeczną potencjalnego beneficjenta,

43) **Sprzęcie elektronicznym lub jego elemencie lub oprogramowaniu (w przypadku Obszaru B Zadanie 4)** - elektroniczne sprzęty i urządzenia lub ich elementy, a także dedykowane oprogramowanie, umożliwiające ograniczanie skutków dysfunkcji narządu słuchu, w tym przede wszystkim sprzęty i urządzenia mobilne (np. laptop, tablet, smartfon); głównym kryterium uznania kwalifikowalności danego kosztu są indywidualne i specyficzne potrzeby związane z rehabilitacją zawodową i społeczną potencjalnego beneficjenta, w tym potrzeba komunikowania się,

44) **Studia w przyspieszonym trybie** – indywidualna organizacja studiów lub indywidualny tok studiów, przyjęty na podstawie decyzji uczelni, umożliwiający skrócenie okresu trwania studiów, przy czym program studiów w przyspieszonym trybie (np. trzy semestry w ciągu roku akademickiego) musi być zgodny z obowiązującymi standardami kształcenia dla danego kierunku studiów i zgodny z obowiązującym planem ogólnym studiów,

45) **Szkoła policealna** – należy przez to rozumieć publiczną lub niepubliczną szkołę policealną, działającą zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe,

46) **Szkoła wyższa** – publiczna lub niepubliczna uczelnia, w tym szkoła doktorska, działająca zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce lub uczelnia zagraniczna, a także szkoła wyższa i wyższe seminarium duchowne prowadzone przez Kościół Katolicki lub inne kościoły i związki wyznaniowe,

47) **Test TCT (w przypadku Obszaru C Zadanie 6)** – test dotyczący stopnia kontroli tułowia osoby z niepełnosprawnością; test wykonywany jest na łóżku i jest podzielony na 4 zadania: przetaczanie się na słabą stronę (1), przetaczanie się na silną stronę (2), balansowanie w pozycji siedzącej na krawędzi łóżka ze stopami oddalonymi od ziemi przez co najmniej 30 sekund (3) i wstawanie z pozycji leżącej (4); każde zadanie jest oceniane na: 0 (niezdolny do wykonania zadania bez pomocy), 12 (zdolny do wykonania zadania z pomocą) i 25 (zdolny do wykonania zadania); w teście można uzyskać niższą punktację, która oznacza:

a) 0–25 punktów - bardzo słabą kontrolę tułowia,

b) 26–50 punktów – umiarkowaną kontrolę tułowia,

c) 51–75 punktów- dobrą kontrolę tułowia z pewnymi ograniczeniami,

d) 76–100 punktów - dobrą kontrolę tułowia,

48) **Urządzenia brajlowskie** – elektroniczne urządzenia, zdolne tworzyć wypukłą formę informacji wyjściowej, możliwą do odczytania przy pomocy zmysłu dotyku, z wyłączeniem drukarki 3D - z powodu aktualnego braku dostępności technologii wspomagających osobę niewidomą w samodzielnym użytkowaniu urządzenia,

49) **Wózek inwalidzki:**

a) **ręczny z oprzyrządowaniem elektrycznym (w przypadku Obszaru C Zadanie 5)** – wózek inwalidzki, w tym aktywny, wyposażony w przystawne elementy/ osprzęt (napęd elektryczny wraz z wyposażeniem), zwiększające mobilność osoby z niepełnosprawnością i umożliwiające samodzielne lub przy pomocy opiekuna przemieszczanie się,

b) **manualny multipozycyjny (w przypadku Obszaru C Zadanie 6)** – wózek inwalidzki, w tym z funkcją pielęgnacyjną, zapewniający zmianę pozycji ciała osoby, która spędza w nim wiele godzin (12-16h/dziennie) i nie może samodzielnie przenieść/przesunąć/odciążyć masy ciała; pojazd ten zapewnia możliwość zmiany pozycji ciała bez wysiłku/udziału użytkownika, odchylenia oparcia, odchylenia kąta podnóżków itp. Wózek może być wyposażony w napęd elektryczny dla opiekuna lub inne elementy zasilane elektrycznie, przykładowo: elektryczne systemy podnoszenia siedziska, elektryczne funkcje pochylania oparcia /siedziska, elektryczne podnóżki itp.,

c) **o napędzie elektrycznym (w przypadku Obszaru C Zadanie 1)** –wózek inwalidzki wyposażony w napęd elektryczny i akumulatory, przeznaczony do przemieszczania się głównie wewnątrz, ale także na zewnątrz pomieszczeń, wraz z wyposażeniem, także dodatkowym, również z pomocą opiekuna; wózek poprawia lub utrzymuje wydolność osoby z niepełnosprawnością ruchową w zakresie mobilności użytecznej w czynnościach codziennych i samoobsłudze, a także uczestniczenia społecznego (w szczególności uczestniczenia w edukacji, wykonywania pracy zarobkowej),

50) **Wyposażenie manualnego wózka multipozycyjnego** – wszelkie dodatkowe i zindywidualizowane wyposażenie wózka, przykładowo: specjalistyczne oparcia i podłokietniki lub poduszki, w tym przeciwodleżynowe; elementy stabilizujące tułowie i biodra, w tym pasy, uprząże, kamizelki piersiowe stabilizujące pozycję; peloty boczne; zagłówek oraz elementy zapewniające możliwość zmiany pozycji: wózka i siedziska lub podnóżka; z funkcją pionizacji, stabilizacji dystalnej kończyn dolnych; jak też inne elementy przykładowo: kliny, torba na respirator, uchwyty, stolik terapeutyczny, koła na różną nawierzchnię, dodatkowe hamulce, peleryna przeciwdeszczowa, plecak. Wózek może być także wyposażony w napędy elektryczne do poszczególnych elementów wózka, przykładowo: oparcia/siedziska, podnóżka,

51) **Wymagalne zobowiązania:**

a) w odniesieniu do zobowiązań o charakterze cywilnoprawnym – wszystkie bezsporne zobowiązania, których termin płatności dla dłużnika minął, a które nie zostały ani przedawnione, ani umorzone,

b) w odniesieniu do zobowiązań publicznoprawnych, wynikających z decyzji administracyjnych wydawanych na podstawie przepisów k.p.a. – zobowiązania:

-wynikające z decyzji ostatecznych, których wykonanie nie zostało wstrzymane z upływem dnia, w którym decyzja stała się ostateczna – w przypadku decyzji, w których nie wskazano terminu płatności,

-wynikające z decyzji ostatecznych, których wykonanie nie zostało wstrzymane z upływem terminu płatności oznaczonego w decyzji – w przypadku decyzji z oznaczonym terminem płatności,

-wynikające z decyzji nieostatecznych, którym nadano rygor natychmiastowej wykonalności,

52) Zatrudnienie:

a) stosunek pracy na podstawie umowy o pracę, zawartej na czas nieokreślony lub określony, jednakże nie krótszy niż 3 miesiące,

b) stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę, jeżeli na podstawie przepisów szczególnych pracownik został powołany na czas określony; okres ten nie może być krótszy niż 3 miesiące,

c) działalność rolniczą w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników,

d) działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 roku Prawo przedsiębiorców,

e) zatrudnienie na podstawie umowy cywilnoprawnej, zawartej na okres nie krótszy niż 6 miesięcy (okresy obowiązywania umów następujących po sobie, sumują się),

f) w przypadku modułu I także:

- staż zawodowy w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,

- wolontariat w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, jeśli porozumienie z korzystającym obejmuje co najmniej 6 miesięcy i trwa na dzień złożenia wniosku oraz zawarcia umowy dofinansowania, okresy zatrudnienia wnioskodawcy w ramach ww. mogą się sumować, jeśli następują po sobie w okresie nie dłuższym niż 30 dni, przy czym czas przerwy nie wlicza się w okres zatrudnienia,

53) Zdarzenia losowe – potwierdzone przez właściwe jednostki zdarzenia, nieprzewidziane i niezawinione przez wnioskodawcę/ podopiecznego wnioskodawcy, które były nie do uniknięcia nawet przy zachowaniu należytej staranności, skutkujące utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem przedmiotu dofinansowania w stopniu uniemożliwiającym użytkowanie i naprawę,

54) Zgodzie lekarza specjalisty na użytkowanie skutera o napędzie elektrycznym lub wózka ręcznego z oprzyrządowaniem elektrycznym (w przypadku Obszaru C zadanie 5) – należy przez to rozumieć pozytywną opinię lekarza w zakresie wskazanym w pkt 4 litery b-e.

55) Koszty wynajmu – czynsz najmu mieszkania oraz koszty związane z jego eksploatacją, w tym: opłaty za ogrzewanie lokalu oraz części wspólnych, opłaty za energię elektryczną w lokalu oraz w częściach wspólnych, opłaty za wywóz śmieci, opłaty za sprzątnięcie części wspólnych budynku, ubezpieczenie nieruchomości, opłaty za eksploatację części wspólnych, opłaty za konserwację urządzeń technicznych, fundusz remontowy - tylko w części przypadającej na beneficjenta;

56) Mieszkanie spełniające indywidualne kryterium dostępności – mieszkanie lub dom jednorodzinny, które posiada taką dostępność architektoniczną, że beneficjent pomocy ze szczególnymi potrzebami może z niego korzystać w sposób bezpieczny i maksymalnie samodzielny;

57) Mieszkanie bez barier - mieszkanie spełniające indywidualne kryterium dostępności znajdujące się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku aż do poziomu zero przed budynkiem;

58) Prawie całkowity brak wzroku lub dysfunkcja narządu wzroku – dysfunkcja wzroku stanowiąca powód wydania orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także w przypadku:

a) osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, gdy dysfunkcja narządu wzroku nie jest przyczyną wydania orzeczenia, ale wnioskodawca przedłoży zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza okulistę potwierdzające, że osoba niepełnosprawna, której dotyczy wniosek, ma ostrość wzroku (w korekcji) w oku lepszym równą lub poniżej 0,05 lub ma zwężenie pola widzenia do 20 stopni,

b) osób niepełnosprawnych w wieku do 16 roku życia – gdy wnioskodawca przedłoży zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza okulistę potwierdzające, że osoba niepełnosprawna, której dotyczy wniosek, ma ostrość wzroku (w korekcji) w oku lepszym równą lub poniżej 0,3 lub ma zwężenie pola widzenia do 30 stopni,

c) osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, gdy orzeczenie jest wydane z innego powodu niż dysfunkcja wzroku – dysfunkcja powodująca obniżenie ostrości wzroku (w korekcji) w oku lepszym równą lub poniżej 0,1 lub zwężenie pola widzenia do 30 stopni, potwierdzona zaświadczeniem lekarskim wystawionym przez lekarza okulistę;

59) Pokrewieństwo - osoby pozostające z wnioskodawcą w związku małżeńskim lub w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa:

a) w linii prostej (rodzice, dziadkowie, dzieci, wnuki),

b) w linii bocznej do drugiego stopnia (rodzeństwo),

c) pozostających w relacji z wnioskodawcą: przysposobienia, opieki, kurateli,

d) pozostających we wspólnym pożyciu;

60) Prawo do lokalu – tytuł prawny, który uprawnia do zajmowania i używania lokalu; może oznaczać prawo własności mieszkania lub spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu; prawo własności to pełne, wieczyste prawo do lokalu, które pozwala na swobodne dysponowanie lokalem (sprzedaż, wynajem); współwłasność jest postacią własności, a nie osobnym prawem; oznacza to, że jedna rzecz może mieć kilku właścicieli, którzy posiadają określone udziały we własności; w przypadku małżeństwa istnieje wspólność majątkowa, o ile nie została zniesiona przez sąd, na mocy umowy lub z mocy prawa (automatycznie);

61) Przedmiot dofinansowania (w Zadaniu 2) – lokal mieszkalny lub dom jednorodzinny wynajmowany przez beneficjenta samodzielnie lub wspólnie z innymi osobami fizycznymi na cele mieszkaniowe, przy spełnieniu następujących warunków:

a) umowę najmu sporządzono na piśmie, a beneficjent jest w niej wskazany jako najemca lub jeden z najemców,

b) w umowie najmu podpisanej przez wszystkie strony umowy wskazano wysokość czynszu i innych opłat, jeśli występują,

c) czynsz wnoszony jest przez beneficjenta na wskazany w umowie najmu rachunek bankowy lub rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-rozliczeniowej;

62) Zdarzenia losowe – potwierdzone przez właściwe jednostki zdarzenia, nieprzewidziane i niezawinione przez wnioskodawcę/ podopiecznego wnioskodawcy które były nie do uniknięcia;

63) Zatrudnienie:

a) stosunek pracy na podstawie umowy o pracę, zawartej na czas nieokreślony lub określony, jednakże nie krótszy niż 3 miesiące,

b) stosunek pracy na podstawie powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę, jeżeli na podstawie przepisów szczególnych pracownik został powołany na czas określony; okres ten nie może być krótszy niż 3 miesiące,

c) działalność rolniczą w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników,

d) działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 roku Prawo przedsiębiorców,

e) zatrudnienie na podstawie umowy cywilnoprawnej, zawartej na okres nie krótszy niż 6 miesięcy (okresy obowiązywania umów następujących po sobie, sumują się),

okresy zatrudnienia wnioskodawcy w ramach ww. mogą się sumować, jeśli następują po sobie w okresie nie dłuższym niż 30 dni, przy czym czas przerwy nie wlicza się w okres zatrudnienia.